

Analiza korištenja INCOTERMS termina u špediterskom poslovanju

Matijak, Dario

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Transport and Traffic Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet prometnih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:119:903322>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-29**



Repository / Repozitorij:

[Faculty of Transport and Traffic Sciences -
Institutional Repository](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

Dario Matijak

ANALIZA KORIŠTENJA INCOTERMS TERMINA U
ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI
ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 26. ožujka 2019.

Zavod: **Zavod za transportnu logistiku**
Predmet: **Špedicija**

ZAVRŠNI ZADATAK br. 5065

Pristupnik: **Dario Matijak (0069065318)**
Studij: **Inteligentni transportni sustavi i logistika**
Smjer: **Logistika**

Zadatak: **Analiza korištenja INCOTERMS termina u špediterskom poslovanju**

Opis zadatka:

Incoterms termini su službena međunarodna pravila koji uređuju pravno ekonomske odnose između kupaca i prodavatelja u međunarodnoj trgovini glede prijenosa rizika i troškova pri isporuci robe s jedne na drugu stranu. Incoterms termini su definirani od strane Međunarodne trgovinske komore, a cilj im je ubrzavanje i olakšavanje poslovanja svih subjekata u međunarodnoj razmjeni, uključujući i međunarodne špeditere. Incoterms termini su od izrazitog značaja za vanjskotrgovinsko poslovanje i za poslovanje špediterskih poduzeća.

Cilj rada je istražiti važnost primjene Incotermsa u međunarodnom poslovanju, definirati i vrednovati čimbenike koji utječu na odabir najpovoljnijeg termina te analizirati primjenu svih termina u odabranim špediterskim poduzećima.

Mentor:



izv. prof. dr. sc. Darko Babić

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA KORIŠTENJA INCOTERMS TERMINA U ŠPEDITERSKOM
POSLOVANJU

ANALYSIS OF INCOTERMS USAGE IN INTERNATIONAL TRANSPORT

Mentor: izv.prof.dr.sc.Darko Babić

Student:Dario Matijak
JMBAG: 0069065318

Zagreb, rujan 2019.

SAŽETAK

Osnovna svrha i cilj INCOTERMS-a je osigurati prodavateljima i kupcima primjereno reguliranje pravnih i ekonomskih odnosa u trenutku sklapanja ugovora o kupoprodaji, čime se smanjuje mogućnost nesporazuma koji bi mogle rezultirati pravnim komplikacijama. Ovim radom je istraženo i analizirano korištenje INCOTERMS 2010 termina u međunarodnom poslovanju. U radu se polazi od određenja osnovnih pojmova u špediterskom poslovanju, te su objašnjeni osnovni i specijalni poslovi međunarodnog špeditera. Navedene su i kategorije špeditera. Potom su detaljno opisani svaki od INCOTERMS 2010 termina koji su podijeljeni u četiri skupine. Zatim se obrađuje primjena INCOTERMS 2010 termina u špediterskom poslovanju kojima se uređuju odnosi između prodavatelja i kupca. Važan dio rada zauzima provedena analiza korištenja INCOTERMS 2010 termina u špediterskom poslovanju između špeditera, svi dobiveni podatci prikazani su putem grafova i slika. Na kraju rada se iznose zaključci. Radu je priložena Excel datoteka s prikupljenim podacima.

KLJUČNE RIJEČI: INCOTERMS, INCOTERMS 2010, Špedicija, Špeditersko poslovanje, Špediter

SUMMARY

The main goal and purpose of INCOTERMS is to provide adequate legal and economical relations for sellers and buyers at the moment when purchase contract is made. In that case, the possibility of misunderstanding, which could result with legal complications, is diminished. In this thesis usage of INCOTERMS 2010 in International transport have been researched and analysed. The paper starts with the definition of basic terms in the freight forwarding business, and explains the basic and special tasks of the international freight forwarder. Forwarder categories are also listed. Each of the INCOTERMS 2010 terms is then described in detail, which is divided into four groups. The application of INCOTERMS 2010 terms in the freight forwarding business, which regulates seller-buyer relations, is then processed. An important part of the paper is the analysis of the use of INCOTERMS 2010 terms in the freight forwarding business between freight forwarders, all the data obtained are presented through graphs and pictures. Conclusions are made at the end of the paper. An Excel file with the collected data is attached to the paper.

KEYWORDS: INCOTERMS, INCOTERMS 2010, International Transport, Shipping, Freight Forwarder

Sadržaj:

1	UVOD.....	1
2	OSNOVNI POJMOVI U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU	2
2.1	Osnovni poslovi međunarodnog špeditera	4
2.2	Specijalni poslovi međunarodnog špeditera	5
2.3	Kategorije špeditera	7
3	INCOTERMS 2010.....	8
3.1	Skupina E.....	9
3.1.1	EXW (Ex Works).....	9
3.2	Skupina F.....	10
3.2.1	FCA (Free Carrier)	10
3.2.2	FAS (Free Alongside ship)	12
3.2.3	FOB (Free On Board)	14
3.3	Skupina D	16
3.3.1	DAT (Delivered At Terminal)	16
3.3.2	DAP (Delivered At Place)	18
3.3.3	DDP (Delivered Duty Paid)	20
3.4	Skupina C	21
3.4.1	CPT (Carriage Paid To).....	21
3.4.2	CIP (Carriage And Insurance Paid To).....	23
3.4.3	CFR (Cost and Freight).....	25
3.4.4	CIF (Cost, Insurance and Freight)	27
4	PRIMJENA INCOTERMS 2010 TERMINA U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU	30
5	ANALIZA KORIŠTENJA INCOTERMS TERMINA U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU	34
5.1	Metoda istraživanja	34
5.2	Prikaz ankete	34
5.3	Rezultati ankete.....	43
6	ZAKLJUČAK	55
7	LITERATURA.....	56

1 UVOD

INCOTERMS su međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina, odnosno skup pojmova koji reguliraju pravno-ekonomske odnose između izvoznika i uvoznika u međunarodnoj trgovini, a odnose se i na prijevoznike, špeditere, carinske organe i dr. Njihova svrha je osigurati prodavateljima i kupcima primjereno reguliranje pravnih i ekonomskih odnosa kako bi u potpunosti isključili nesporazume ili pogrešno tumačenje odredba kupoprodajnih ugovora. Kako bi se ti nesporazumi, pogrešno tumačenje i/ili štetne posljedice isključili, Međunarodna trgovačka komora 1936. godine u Parizu donosi prvu verziju INCOTERMS-a. Inicijative Međunarodne trgovinske komore bile su istražiti razumijevanje trgovinskih termina u svrhu olakšanja međunarodnog trgovanja. Svrha i cilj završnog rada su napraviti analizu Incoterms 2010 termina i pojasniti njihovo značenje te upotrebu.

Incoterms termini se koriste još od 1936. godine kada je donesena prva verzija Incoterms termina, te danas je još uvijek na snazi zadnja verzija Incoterms 2010, te se radi na novoj verziji Incoterms 2020. Svaka verzija Incotermsa se mijenja sukladno provedenim analizama i istraživanjima, te će u ovom radu biti provedena analiza koliko se koji Incoterms 2010 termin koristi u kojoj grani prometa.

U ovome radu će biti objašnjeni osnovni pojmovi u špediterskom poslovanju, njihova obilježja i osnovne funkcije. Potom se opisuju osnovni i specijalni poslovi međunarodnog špeditera i objašnjavaju se kategorije špeditera.

Zatim se detaljno opisuje svaki od Incoterms 2010 termina koji su podijeljeni u četiri skupine i njihove obveze.

Nakon toga obrađuje se primjena Incoterms 2010 termina u špediterskom poslovanju kojima se uređuju pravni i ekonomski odnosi između prodavatelja i kupaca, tu se objašnjavaju važni prijevozni dokumenti koji se koriste u poslovanju.

Važan dio rada zauzima provedena analiza korištenja INCOTERMS 2010 termina u špediterskom poslovanju između špeditera, svi dobiveni podatci prikazani su putem grafova i slika. Rad je potkrijepljen primjerima radi lakšeg razumijevanja tematike te je priložena Excel datoteka s prikupljenim podacima.

Na samom kraju navodi se zaključak o obrađenoj temi.

2 OSNOVNI POJMOVI U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU¹

Špedicija (lat. expedire = odriješiti, urediti (doslovno) = otpremiti, otposlati (u praksi))

- Specijalizirana privredna djelatnost koja se bavi organizacijom otpreme robe i drugim poslovima s tim u vezi

Špediter (tal. spedizione, spedizionere; njem. Spedition, Spediteur; franc. ecpeditionnaire, commissionnaire - expediteur)

- Obavlja djelatnosti otpremništva (špedicije)
- Gospodarstvenik, registrirana, pravna ili fizička osoba koja se bavi organizacijom otpreme, dopreme, provoza robe svojih komitenata pomoću vozara, kao i drugim poslovima s tim u vezi

Teritorijalni djelokrug poslovanja

- Nacionalna špedicija („loko” i međumjesna)
- Međunarodna špedicija (uvozna, izvozna, provozna)

Osnovna obilježja poslovanja

- Lučka špedicija
- Kkontinentalna špedicija
- Granična špedicija

Najčešće korišteno prijevozno sredstvo

- Pomorska špedicija
- Riječna špedicija
- Kamionska špedicija
- Željeznička špedicija
- Zrakoplovna špedicija

Prometni smjer

- Primjerice špedicija za Sjevernu Ameriku, Sjevernu Europu, Aziju, Afriku...

Predmet poslovanja

- Specijalizirane za rad s određenom vrstom robe (primjerice za dopremu i otpremu žitarica, drva, kave, specijalnog tereta, ...)

¹ Predavanje „Kolegij špedicija“; „Osnovni pojmovi u špediterskom poslovanju“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

Vrsta prijevoza:

- Brzovozna
- Sporovozna
- Ekspresna
- Vagonska
- Zbirna
- Masovna špedicija

Podrazumijevaju se gospodarske (privredne) usluge vanjskotrgovinskog prometa, odnosno poslovi:

- Otpreme robe iz vlastite zemlje u strane zemlje (**izvozna** špedicija)
- Dopreme robe iz stranih zemalja u vlastitu (**uvozna** špedicija)
- Provoza robe između stranih preko vlastite zemlje (**provozna** ili tranzitna špedicija)

Vrste tvrtki međunarodne špedicije prema **Obilježju poslovanja**:

- **Pomorska (lučka)** – na refrakcijskim točkama dviju ili više prometnih grana (morskim i riječnim lukama, zračnim lukama)
- **Kopnena (kontinentalna)** – organizira prijevoz robe i obavlja ostale poslove u svezi s prijevozom robe u kopnenom prometu (željeznički prijevoz, cestovni prijevoz i unutarnja plovidba)
- **Granična** – locirana na graničnim prijelazima otvorenim za međunarodni promet robe i glavni dio njihovog poslovanja vezan je za obavljanje carinskih i drugih formalnosti pri ulasku robe u nacionalno carinsko područje

Osnovne funkcije međunarodne špedicije:

Gospodarska

- Da ona kao djelatnost organizacije otpreme, dopreme i provoza robe pronade i osigura najbolje ekonomske uvijete za otpremu, dopremu i provoz robe, kako bi cjelokupni proces transporta bio izvršen na siguran, stručan i ekonomičan način.

Ekonomska

- Da je ona djelatnost organizacije, otpreme, dopreme i provoza u međunarodnom prometu - dio vanjske trgovine, a ujedno i viši oblik prometa.

Gospodarstvenik (privrednik), pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje poslova vanjskotrgovinskog prometa, koja isključivo i u obliku stalnog zanimanja sklapa ugovore potrebne pri **organiziranju otpreme (izvoza), dopreme (uvoza) i provoza (tranzita) robe** svojih nalogodavaca s pomoću vozara i obavlja druge propisane ili uobičajene **specijalne (sporedne) poslove** i radnje u vezi s otpremom, dopremom i provoza robe:

- u svoje ime i za tuđi račun (kao **komisionar**)
- u tuđe ime i za tuđi račun (kao **agent ili zastupnik**)
- u svoje ime i za svoj račun (kao **samostalni gospodarstvenik**)

2.1 Osnovni poslovi međunarodnog špeditera²

Osnovni špediterski poslovi – poslovi koje špediter redovito obavlja i koji su neophodni za funkcioniranje špediterske djelatnosti

- Operativni poslovi – strukturu operativnih poslova čini niz funkcionalnih skupina radnji, u kronološkom slijedu vezanih uz pojedine faze izvršenja dispozicije komitenta
 - Operativni poslovi
 - Prijam dispozicije i pozicioniranje
 - Disponiranje
 - Zaključivanje prijevoznih kapaciteta
 - Ugovaranje prijevoza i ispostavljanje prijevoznih isprava
 - Ugovaranje prekrcaja i skladištenja
 - Osiguranje robe u prijevozu
 - Predaja robe na prijevoz i ukrcaj
 - Prihvat robe i iskrcaj
 - Angažiranje inspeksijskih službi
 - Zastupanje u carinskom postupku
 - Aviziranje
 - Poslovi uvoza
 - Poslovi izvoza
 - Poslovi provoza (tranzita)
 - Sajamski poslovi
- Tarifno – konjunktorni poslovi – sve aktivnosti koje špediter, odnosno za to specijalizirani odjel špediterskog poduzeća, poduzima radi: unaprjeđenja tržišne pozicije, pružanja stručne pomoći komitentima i pružanja stručne podrške operativnom sektoru tvrtke
 - Tarifno-konjunktorni poslovi
 - Istraživanje tržišta
 - Akvizicija
 - Ugovori i ponude za obavljanje špediterske usluge
 - Stručni savjeti i informacije
 - Intradacija
 - Refrakcije, Stimulacije i Agencijske provizije
 - Reklamacije

² Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Osnovni pojmovi u špediterskom poslovanju“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

2.2 Specijalni poslovi međunarodnog špeditera³

Specijalni špediterski poslovi – ove poslove špediter povremeno obavlja pri organiziranju otpreme/dopreme/provoza

U specijalne poslove špeditera ubrajamo:

- Kontrola kakvoće i količine robe
- Uzimanje uzoraka
- Praćenje tereta
- Doleđivanje robe
- Izdavanje garantnih pisama
- Zastupanje u slučaju havarije
- Naplata robe
- Leasing poslovi

Kontrola kakvoće i količine robe

- Provodi se kod sirovine i poluproizvoda
- Može ju provoditi samo ovlaštena institucija ili tvrtka koja ima odgovarajući prostor i laboratorije, stručne kadrove i opremu
- Provodi se temeljem ugovora između zainteresiranih stranaka i kontrolne organizacije (ugovorena kontrola)
- Kontrolna organizacija izdaje certifikat o kakvoći robe
- Neugovorenu kontrolu propisuje država radi zaštite svojih proizvođača i kupaca
- Kontrola količine robe provodi se:
 - Brojenjem
 - Vaganjem
 - Mjerenjem i dr.

Uzimanje uzoraka

- Mogu obavljati samo stručne osobe i ovlaštene za takvu vrstu poslova, te se o postupku uzimanja uzorka vodi zapisnik
- Uzorak- manja količina robe uzeta iz veće količine, ne smije se uzimati tijekom putovanja nego samo na početnim ili završnim točkama
- Iz jedan pošiljke može se uzeti do 3 kg uzorka tj. maksimalno 10 komada
- Postupku uzimanja uzorka moraju biti nazočni:
 - Osoba koja je ovlaštena za uzimanje uzoraka
 - Predstavnik prijevoznika
 - Carinik

³ Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Specijalni poslovi špeditera“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

- I druge zainteresirane osobe

Praćenje tereta

- Organizira se na zahtjev komitenta
- Provodi se za:
 - Visokovrijedne terete
 - Specijalne terete
 - Opasne terete
 - Za prijevoz živih životinja (ako prijevoz traje dulje od 8 h)
 - Kod željezničkih vagona (jedan pratitelj može pratiti najviše 3 vagona)
 - Za cestovni promet može biti jedan ili više pratitelja
 - u posebnim automobilima, ovisno o dužini kolone

Doleđivanje robe

- Vrijedi za lakopokvarljivu robu koja se prevozi interfrigo vagonima
- Postupak se može provoditi samo u željezničkim postajama koje imaju specijalne uređaje za dolađivanje i carinsku ispostavu
- Uz osobu koja provodi postupak obvezno mora biti nazočan carinski radnik, predstavnik špeditera ili druga zainteresirana stranka

Izdavanje garantnih pisama

Špediter izdaje garantno pismo u dva slučaja:

- U pomorskom prijevozu ako postoje primjedbe na teret bez bitnog utjecaja na kakvoću i količinu robe, a izdaje se radi čiste teretnice, a ne smije se izdati ako postoje oštećenja ili gubitka dijela pošiljke
- Ako roba stigne na odredište prije dokumentacije, da bi se mogla obaviti primopredaje između prijevoznika i primatelja

Zastupanje u slučaju havarije

Postoje dvije vrste havarija:

- Generalna (zajednička)- šteta ili trošak koji je zapovjednik broda razumno i namjerno nanio brodu ili ukrcanom teretu u cilju spašavanja broda i tereta od istodobne i ozbiljne zajedničke opasnosti.
- Pojedinačna- svako oštećenje ili gubitak (djelomični ili potpun) koji se dogodio brodu ili teretu nastupom događaja, koji je imao štetan utjecaj na brod ili teret. Štetu snosi onaj čija je stvar nastupom događaja oštećen.

Naplata robe

- Realizacija posla kod otpošiljanja malih pošiljaka pri čemu špediter ima zadaću otpremiti pošiljku do primatelja i prilikom primopredaje naplatiti vrijednost robe
- Glavnom špediteru za realizaciju i ustupanje dijela posla korespondent isplaćuje proviziju
- Na željeznici postoji mogućnost otpremanja robe i dogovora s prijevoznikom da se pošiljka dostavi na adresu i naplati fakturirani iznos

Leasing poslovi

- Podrazumijeva se sklapanje ugovora o leasingu, tj. o uporabi sredstava uz plaćanje naknade za najam
- Najčešće se u leasing daju prijevozna sredstva i kontejneri
- Najamnina se sastoji od:
 - Troškova leasinga
 - Amortizacije troškova prijevoznog sredstva
 - Dobiti leasing kompanije
- Preko 60% svih transportnih sredstava i kontejnera nalazi se u vlasništvu leasing kompanije
- Špediter u ovom slučaju obavlja prijevoz robe u svoje ime i na svoj račun

2.3 Kategorije špeditera⁴

Špeditere dijelimo na:

- Međušpediter (Prijenos djelomičnog izvršenja špediterskog posla)
 - U Interkontinentalnom prijevozu
 - Treba obaviti posao tamo gdje špeditersko poduzeće nema svojih zastupnika
 - 3. Osoba – Zastupnik u inozemstvu za obavljanje tog dijela posla
 - Više međušpeditera (kod složenih otprema i doprema)
 - Svakome dio posla za koji je najstručniji
- Podšpediter (Prijenos izvršenja špediterskog posla u cjelini)
 - Razlozi: Preopterećenost (glavnog) špeditera poslom, nepostojanje zastupne jedinice u nekom mjestu, i slično.
 - U Zakonu o obveznim odnosima ne pravi se razlika između špeditera i podšpeditera.

⁴ Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Osnovni pojmovi u špediterskom poslovanju“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

3 INCOTERMS 2010⁵

Međunarodna trgovačka komora u Parizu 2010. godine objavljuje INCOTERMS 2010 koji stupaju na snagu 1. siječnja 2011.godine. INCOTERMS 2010 izričito određuju svoju primjenu i u domaćoj i u međunarodnoj trgovini. To je postignuto unošenjem sintagme u pravila koja uređuju termine „da obveza postupanja u izvozno-uvoznim formalnostima postoji samo kada je to primjenjivo“. To omogućava primjenu INCOTERMS 2010 u okviru Europske unije u kojoj su ukinuti carinski i drugi administrativni postupci na granicama između država članica, kao i unutar Sjedinjenih Američkih Država gdje postoji spremnost primjene novih INCOTERMS termina.

INCOTERMS 2010 sastoje se od 11 termina koja su podijeljena u četiri osnovne skupine:

- Skupina E (EXW) – prva skupina se odnosi na obvezu prodavatelja da isporuči robu, tj. stavi robu na raspolaganje kupcu u svojim prostorijama, tvornicama, skladištima itd.
- Skupina F (FCA, FAS, FOB) – druga skupina ukazuje na obvezu prodavatelja da isporuči robu do prijevoznika kojeg je odredio kupac.
- Skupina C (CFR, CIF, CPT, CIP) – treća skupina se odnosi na obvezu prodavatelja da organizira i ugovori prijevoz robe do ugovorenog mjesta pod uobičajenim uvjetima. Prodavatelj snosi rizik od gubitka ili oštećenja robe te dodatne troškove do onog trenutka kada se roba ukrca na prijevozno sredstvo. Dvije klauzule uključuju obvezu osiguranja (CIF i CIP), a dvije klauzule su za pomorski promet (CFR i CIF)
- Skupina D (DAT, DAP, DDP) – četvrta skupina ukazuje na prodavateljevu odgovornost za prispjeće robe na ugovoreno mjesto pri čemu snosi sve troškove i rizike do ugovorenog mjesta opredjeljenja u zemlji primatelja.

Gledajući s aspekta načina prijevoza INCOTERMS 2010 dijele se u dvije zasebne skupine:

- Skupina koja se odnosi na bilo koji način prijevoza, obuhvaća sljedeće termine: EXW, FCA, CPT, CIP, DAT, DAP, DDP.
- Skupina koja se odnosi za prijevoz morem i unutarnjim vodama, obuhvaća sljedeće termine: FAS, FOB, CFR, CIF.

⁵ Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Incoterms 2010“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

3.1 Skupina E

3.1.1 EXW (Ex Works)⁶

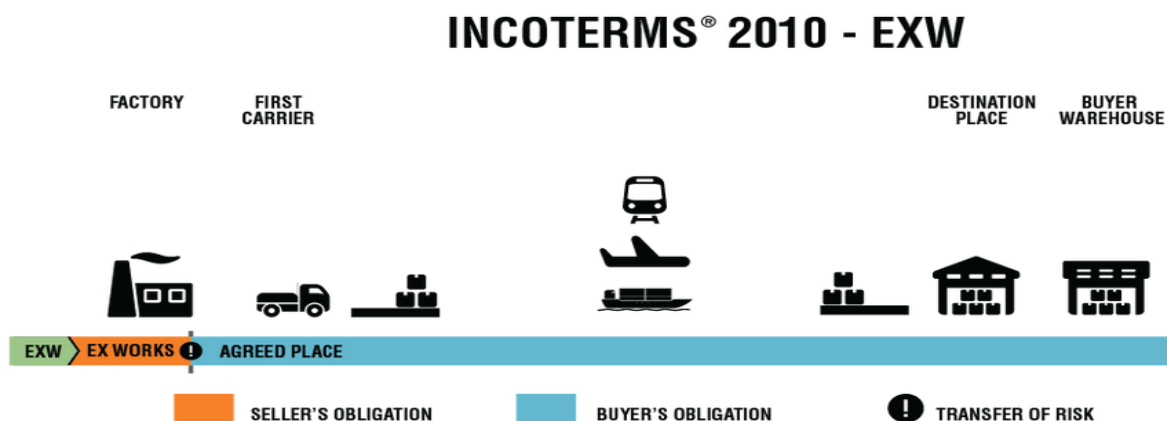
Uvjeti za Ex Works čine prodavatelja odgovornim za stavljanje robe na raspolaganje kupcu u tvornici ili na bilo koje drugom imenovanom mjestu. EXW ne obvezuju prodavatelja da napravi izvoznu papirologiju ili da utovari robu u vozilo. Uz ovaj termin, prodavač ima minimalne obveze i kupac mora snositi sve troškove i rizik koji su povezani s preuzimanjem i prijevozom robe iz tvornice/prodavaonice. EXW predstavlja minimalnu obvezu prema prodavaču i prodavačevim obvezama kada se roba stavi na raspolaganje kupcu. EXW se obično koristi kada prodavač ne želi biti odgovoran za premještanje robe u druga skladišta ili luke. Ovisno o lokalnoj praksi, prodavač može ukrati robu u prijevozno sredstvo ako to dogovore obostrane strane. U ostalim slučajevima, kada kupac želi izbjeći dodatne naknade za utovar, kupac dogovara utovar vlastitom opremom ili ručno (tj. Ručno utovarivanje robe). Ako kupac ne može poništiti carinu podrijetla, preporučuje se koristiti FCA.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci	1.Plaćanje cijene: Kupac mora platiti cijenu robe kako je ugovoreno kupoprodajnim ugovorom
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora osigurati izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti izvoznu dozvolu i dozvolu uvoza za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu: nema obveze Ugovor o osiguranju: nema obveze	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu: nema obveze Ugovor o osiguranju: nema obveze
4.Dostava: Prodavatelj mora robu smjestiti na imenovano mjesto isporuke. Prodavač nema obvezu utovara u bilo koje vozilo za prikupljanje. Prodavatelj mora isporučiti robu u dogovorenom roku i dobro je imenovati lokaciju, u protivnom prodavač može odabrati najbolju dostupnu točku	4.Preuzimanje isporuke: Kupac mora preuzeti robu nakon isporuke.U nekim slučajevima uobičajena je dogovoriti da se pošiljalac utovar robu u vozilo za sakupljanje o trošku i riziku kupca.
5.Prijenos rizika: Prodavač je odgovoran dok roba ne bude na mjestu kao u dogovoreno vrijeme	5.Prijenos rizika: Kupac snosi rizik i gubitak ili oštećenu robu od trenutka kada je roba na mjestu do isteka
6.Podjela troškova: Prodavač plaća sve troškove dok roba nije na mjestu za preuzimanje	6.Podjela troškova: Kupac mora platiti prijevoz i dodatne troškove od isporuke robe koja uključuje carinske formalnosti u podrijetlu

⁶ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-exw/>

7.Obavijest kupca: Prodavač mora obavijestiti kupca kada će roba biti spremna za preuzimanje	7.Obavijest prodavatelja: Pod pretpostavkom da je prodavatelj obavijestio kupca o robi koja je spremna za preuzimanje. Kupac mora prikupiti robu u dogovorenom roku
8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Bez obaveza	8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Kupac mora prodavatelju dostaviti odgovarajuće dokaze da je preuzeo isporuku.
9.Provjera: Prodavač mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcija robe: Kupac mora snositi troškove prije otpreme i izvoza, osim u slučaju kada je država to obvezno
10.Ostale obveze: Prodavač mora surađivati sa svom dokumentacijom za izvoz i osiguranje	10.Ostale obveze: Kupac mora platiti svu izvoznu dokumentaciju i osiguranje

Tablica 1. Popis obaveza prodavatelja i kupca u EXW terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-exw/>



Slika 1. Prikaz obaveza u EXW terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-exw/>

3.2 Skupina F

3.2.1 FCA (Free Carrier)⁷

FCA znači da prodavatelj isporučuje robu odobrenu za izvoz nominiranom prijevozniku na navedeno mjesto. Kupac mora imenovati prijevoznika. Ako je mjesto isporuke u prostorijama prodavača, prodavatelj mora robu ukrcati. Ako se isporuka odvija na drugom mjestu, prodavač nije odgovoran za istovar. Izraz Carrier odnosi se na svaku stranku koja je

⁷ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fca/>

odgovorna za ugovor o prijevozu i robu će prevoziti bilo kojim načinom prijevoza. Postoje 3 vrste mjesta primanja kada se koriste FCA, prodavaonica, špediter ili luka / zračna luka.

Prodavatelj mora utovariti robu u vozilo samo kad je mjesto prijema prodajni objekt. U svim slučajevima, prodavatelj mora izvršiti carinu za izvoz, a za međunarodni prijevoz kupac. FCA se može koristiti za bilo koji način prijevoza.

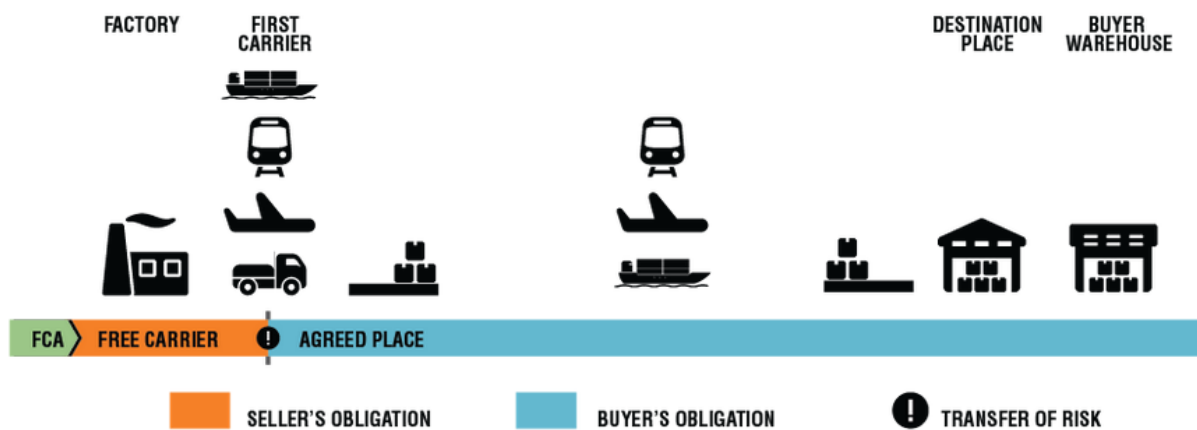
FCA je jedan od najpovoljnijih termina kada kupac želi kontrolirati troškove podrijetla i međunarodnog prijevoza putem imenovanog špeditera. FCA se uobičajeno koristi u kombinaciji s špedicijskim brojem (FCR), dokumentom koji dokazuje da je teret primio špediter u namjeri da bude prevezen prema uvjetima kupca. FCR je dokaz o isporuci i može se koristiti za poštivanje dokumenata umjesto s troškovnikom.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora dostaviti robu s komercijalnom fakturom ili jednakim elektroničkim dokumentom dostaviti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uvoznju dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavatelj mora isporučiti robu prijevozniku ili bilo kojoj stranci koju je kupac odredio na određeno mjesto isporuke i u roku koji je dogovoren. Ako je mjesto isporuke prostor prodavatelja, tada prodavač mora ukrcati robu Ostalo mjesto, kupac mora utovariti robu Ako nije dogovoreno mjesto, tada prodavač može odrediti najbolju lokaciju	4.Primopredaja: Kupac mora preuzeti isporuku robe nakon isporuke.
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok roba nije na mjestu u dogovoreno vrijeme	5.Prijenos rizika: Kupac snosi rizik i gubitak ili oštećenu robu od trenutka kada je roba na mjestu do isteka roka valjanosti
6.Troškovi: Prodavatelj plaća sve troškove dok roba nije preuzeta, uključujući carinjenje u podrijetlu	6.Troškovi: Kupac mora platiti prijevoz i dodatne troškove od isporuke robe
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti kupca kada će roba biti spremna za preuzimanje	7.Obavijest prodavatelja: Pod pretpostavkom da je prodavač obavijestio kupca o robi koja je spremna za preuzimanje. Kupac mora prikupiti robu u dogovorenom roku

<p>8.Dokaz o isporuci, prijevozni dokument ili jednaka elektronička poruka: Prodavatelj mora kupcu dostaviti dokaz o isporuci robe o trošku kupaca. Prodavatelj mora pomagati sa svom izvoznom dokumentacijom i uređenjem prijevoza od strane određenog prijevoznika</p>	<p>8.Dokaz o isporuci, prijevozni dokument ili jednaka elektronička poruka: Kupac mora prihvatiti dokaz o isporuci</p>
<p>9.Provjera, pakiranje, označavanje: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove</p>	<p>9.Inspekcija: Kupac mora platiti troškove bilo koje inspekcije prije otpreme, osim kada takvu inspekciju ovlaštaju vlasti zemlje izvoznice.</p>
<p>10.Ostalo: Prodavatelj mora pravodobno pružiti pomoć u osiguravanju informacija i dokumentacije potrebnih za prijevoz i konačnu dostavu</p>	<p>10.Ostalo: Kupac mora platiti sve troškove i troškove koji su nastali prilikom dobivanja dokumenata ili ekvivalentnih elektroničkih poruka</p>

Tablica 2. Popis obaveza prodavatelja i kupca u FCA terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fca/>

INCOTERMS® 2010 - FCA



Slika 2. Prikaz obaveza u FCA terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fca/>

3.2.2 FAS (Free Alongside ship)⁸

U FAS-u prodavatelj carini robu za izvoz i isporučuje ih uz bok plovilu u luci podrijetla. To znači da je prodavač odgovoran za sve troškove i rizik za robu do trenutka isporuke. Ovi se uvjeti primjenjuju samo za luke u oceanima ili na unutarnjim plovnim putovima.

⁸ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fas/>

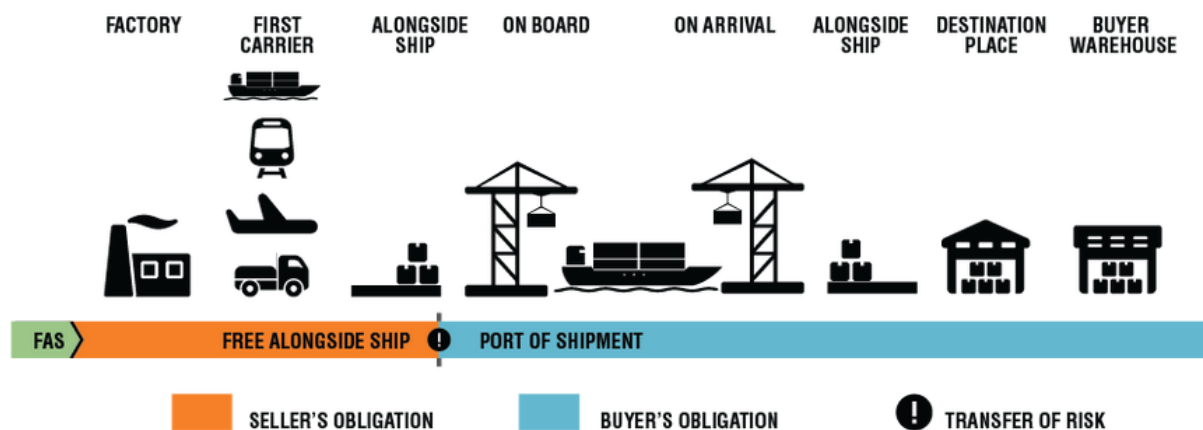
Preporučuje se upotreba ovog termina s preciznim položajem ulaza, posebno u velikim lukama na više lokacija. Izraz FAS se često koristi u terminu prodaje rasute robe poput žitarica ili ulja. U slučaju da je teret kontejnerski, uobičajeno je isporučiti robu u dvorištu ili terminalu za prijevoz robe (FCA termin će se najbolje uklopiti u ovom slučaju). Prodavatelj mora isporučiti robu pored broda s ispunjenom papirima za izvozno carinjenje. FAS se obično koristi za vanzemaljski (OOG) teret, koji se ne može uklopiti u unutarnje dimenzije kontejnera (tj. Čamce, traktore). FAS se može koristiti samo za oceanski teret, a troškovi utovara u plovilo moraju biti na račun prodavača. Zbog ograničenih vremena dostupnih u pristaništu, vrijeme i lokacija izuzetno su važni za pregovore u okviru FAS-a. Ovaj je pojam također uobičajen za kupnju tekućina i brodovi moraju smjestiti crijevi za prijenos robe (tj. Kemikalije).

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uvoznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavatelj mora robu smjestiti pored broda u naznačenu luku ukrcaja od strane kupca u roku koji je dogovoren.	4.Primopredaja: Kupac mora preuzeti isporuku robe nakon isporuke
5.Prijenos rizika: Prodavatelj mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja robe do trenutka isporuke zajedno s brodom	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja robe od trenutka isporuke u skladu s tim. Ako plovilo kasni ili se ne pojavi kako je planirano, kupac si mora priuštiti dodatne troškove
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti sve troškove isporuke robe uz brod, uključujući porijeklo, carinske formalnosti, carine i poreze i ostale izvozne troškove	6.Troškovi: Kupac mora platiti sve troškove koji se odnose na robu od trenutka isporuke, koji uključuju utovar i osiguranje, a dodatni troškovi nastali su zbog kašnjenja ili nedolaska, glavnog prijevoza, uvoznih carina, carina i poreza za uvoz do krajnjeg odredišta
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti da je roba isporučena uz brod ili da prijevoznik nije preuzeo robu kao što je dogovoreno	7.Obavijest prodavatelju: Kupac mora obavijestiti ime plovila, utovar za utovar i vrijeme isporuke
8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Prodavatelj mora pružiti pomoć	8.Dokaz o isporuci, prijevozni dokument ili jednaka elektronička poruka: Kupac mora dobiti dokaz o dostavi od strane prodavatelja

kupcu u dobivanju transportnog dokumenta ili dokaza o primitku	
9.Provjera, pakiranje, označavanje: Prodavatelj mora platiti troškove provjeravanja, kontrole kvalitete, vaganja i brojanja. odgovarajuća ambalaža ili posebno pakiranje na zahtjev kupca i označavanje ambalaže	9.Inspekcijski pregled robe: Osim ako lokalni organi nisu obvezni, platite carinski pregled u luci utovara
10.Ostalo: Prodavatelj mora pružiti pomoć u osiguravanju podataka i dokumentacije za izvoz	10.Ostalo: Kupac mora platiti prodavaču dokumentaciju o podrijetlu i pružiti prodavatelju svu dokumentaciju potrebnu za izvoz

Tablica 3.Popis obaveza prodavatelja i kupca u FAS terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fas/>

INCOTERMS® 2010 - FAS



Slika 3. Prikaz obaveza u FAS terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fas/>

3.2.3 FOB (Free On Board)⁹

Korištenjem FOB-a prodavač očisti robu za izvoz i isporuči kada je roba prošla brodsku željeznicu u dogovorenoj luci. Ovaj se izraz koristi samo za prijevoz vode morskom ili unutrašnjom vodom. Ako se obje strane ne slažu da će roba biti isporučena na brodu, tada se upotrebljava FCA. Ovaj se pojam uobičajeno koristio kada se roba prodaje, a prijevoznik potvrdio prijem robe "na brodu". Kada je roba upakirana u kontejnerski teret, tada je FCA najprimjereniji izraz za upotrebu, jer roba će biti isporučena u kontejnerskom terminalu prije nego što se utovari na plovilo. Izraz se koristi u robama kao što su nafta, rasuti teret ili žito. U FOB-u naknadu za rukovanje terminalom i sve ostale troškove premještanja robe na brod plaća prodavač. FOB bolje odgovara rasuti teret, a ne kontejnerski teret. FOB se može koristiti samo

⁹ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fob/>

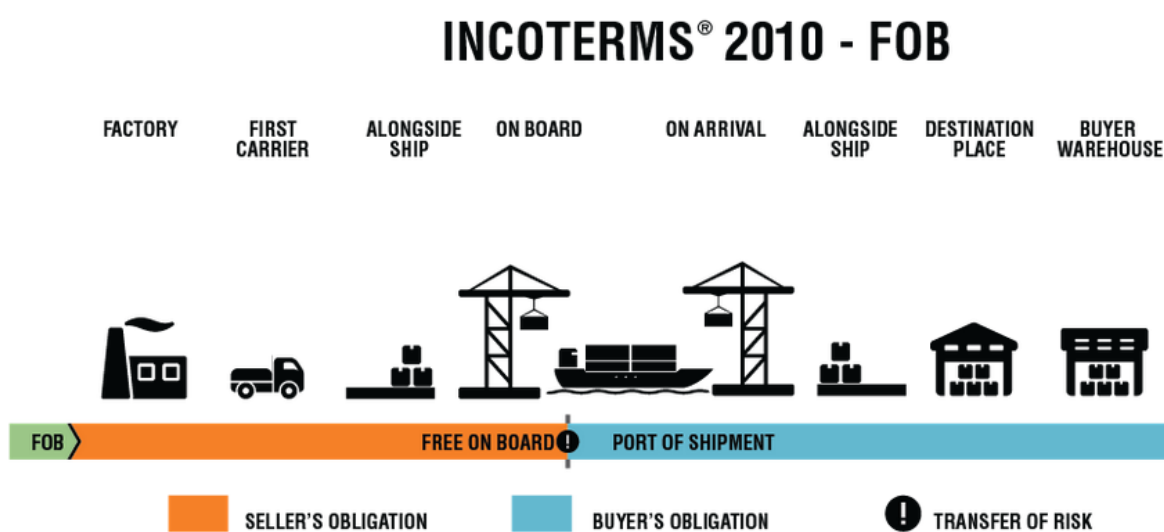
za prijevoz oceanom, a odgovornost prodavatelja prestaje kada se roba stavi na brod. Sve troškove nakon utovara na brodu snosi kupac.

Naknadu za izvezno carinjenje i obradu terminala za podrijetlo mora preuzeti prodavatelj. Ovaj se termin tradicionalno stvara za rasuti prijevoz, gdje se neki teret može izgubiti tijekom procesa utovara (tj. Zrna odnesena vjetrom ili kutije odbačene u ocean).

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvezne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uveznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu u standardnim industrijskim uvjetima za kupce rizik Ugovor o osiguranju bez obveze	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu na trošak kupaca u luci podrijetla do krajnjeg odredišta Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu na brodu na plovilo koje je nominirao kupac	4.Preuzimanje isporuke: Preuzeti vlasništvo nad robom nakon što je ukrcano na plovilo
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok roba nije na mjestu u dogovoreno vrijeme	5.Prijenos rizika: Kupac mora preuzeti sav rizik gubitka štete od trenutka isporuke robe na ugovoreni brod. Ako plovilo kasni ili se ne pojavi, kupac mora platiti dodatne troškove
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti sve troškove dok teret nije prešao brodsku željeznicu, uključujući carine, carine i poreze i druge lučke pristojbe, uključujući izvezne carinske inspekcije, u skladu s lokalnom dokumentacijom propisa	6.Troškovi: Kupac plaća od trenutka kada je roba prešla brodsku željeznicu, prijevoz, osiguranje i uvezne carine i poreze do krajnjeg odredišta
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora dostaviti robu koja se isporučuje na brodu o trošku prodavatelja	7.Obavijest prodavatelju: Kupac mora obavijestiti robu koja je utovarena na navedenom plovilu na utovarnom mjestu prema dogovoru
8.Dokaz o isporuci, transportni dokument ili jednaka elektronička poruka: Prodavatelj mora o trošku kupca dostaviti dokaz o isporuci na brodu u navedenoj luci otpreme. Prodavatelj mora pomoći u pribavljanju transportnog dokumenta. Prihvaća se EDI komunikacija kao dokaz isporuke	8.Dokaz o isporuci, prijevozni dokument ili jednaka elektronička poruka: Kupac mora dobiti dokaz o isporuci (obično transportni dokument poput teretnice i teretnog puta)

<p>9.Provjera, pakiranje, označavanje: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove</p>	<p>9.Inspekcijski pregled: Ako nije obvezno na početku, platite bilo koji pregled prije otpreme</p>
<p>10.Ostalo: Prodavatelj mora pravodobno pružiti pomoć u osiguravanju informacija i dokumentacije potrebnih za prijevoz i konačnu dostavu</p>	<p>10.Ostalo: Kupac mora platiti sve troškove i troškove koji su nastali prilikom dobivanja dokumenata ili ekvivalentnih elektroničkih poruka</p>

Tablica 4. Popis obaveza prodavatelja i kupca u FOB terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fob/>



Slika 4. Prikaz obaveza u FOB terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-fob/>

3.3 Skupina D

3.3.1 DAT (Delivered At Terminal)¹⁰

Korištenjem DAT-a, isporuke na terminalu, prodavatelj carini robu za izvoz i odgovoran je dok roba ne stigne na određeni terminal na odredište. Terminal se može shvatiti kao skladište, kontejnersko dvorište ili bilo koja cesta za željeznicu, zrak ili cestu. Roba mora biti istovarena i važno je detaljno spomenuti naziv terminala. Ovaj se pojam koristi s bilo kojim načinom prijevoza. Ovaj je pojam specifičniji i koristi se kada isporuka završi na imenovanom terminalu na određenoj odredišnoj luci i istovari se. Prodavatelj plaća sve troškove do mjesta isporuke, a kupac plaća carinsko carinjenje i poreze na odredištu. Kako se svi D-uvjeti rizika i isporuke događaju istovremeno na odredištu. Ovaj je pojam posebno osmišljen da zadovolji

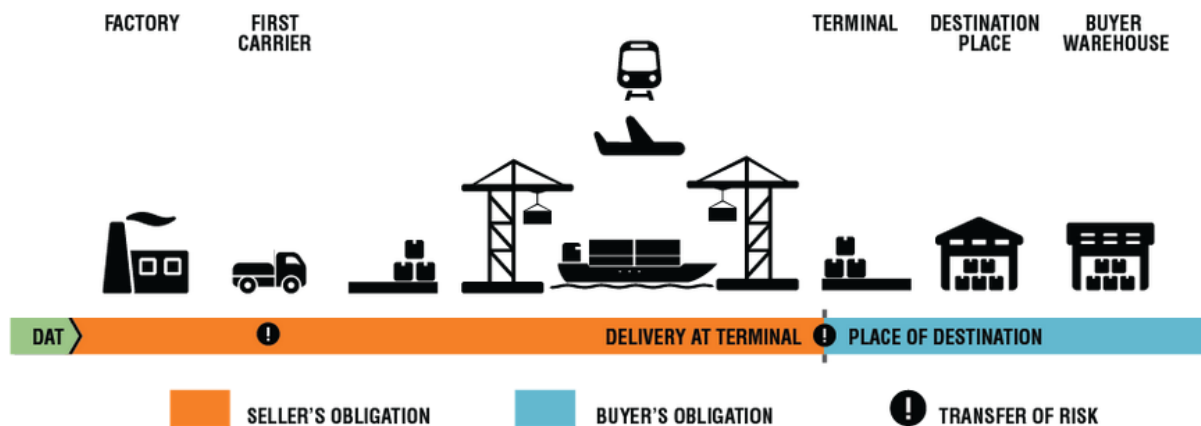
¹⁰ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dat/>

isporuke zračnih luka i luka. U praksi se zračni teret koji stigne na određene zračne luke prevozi do zračnih terminala i pretpostavlja prijevozne pristojbe i terminalne pristojbe od zračne luke do zračnog kolodvora. Za oceanski teret izbačeni kontejneri premještaju se u specificiranje dvorišta kontejnera (CY), gdje se kontejneri spremaju dok su u prijevozu do krajnjeg odredišta. Na ovaj se način troškovi obrade odredišnih terminala nalaze na računu prodavača, a kupac plaća samo carinjenje, carine i poreze.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uveznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu kod prodavača trošak uobičajenim putem do dogovorenog mjesta isporuke	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu istovarenu u dogovorenom trenutku i vremenu	4.Preuzimanje isporuke: Preuzimanje robe u dogovorenoj odredišnoj luci
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok roba nije dostupna po dogovoru	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja od trenutka kada roba bude dostupna na dogovoreno mjesto isporuke
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti sve troškove glavnog prijevoza, utovara u mjestu podrijetla, izvoznog carinjenja u podrijetlu, istovara u odredišnom mjestu	6.Troškovi: Kupac plaća sve troškove koji se odnose na raspolaganje roba, uvoznih carina i poreza
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti kupca da je roba isporučena	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora osigurati vrijeme otpreme i odredišnu luku
8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Na svoj trošak dokument koji kupcu omogućava preuzimanje robe	8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Prihvatite dokument o dostavi prodavača
9.Provjera: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcijski pregled: Ako nije obvezno na početku, platite bilo koji pregled prije otpreme
10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač	10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač

Tablica 5.Popis obaveza prodavatelja i kupca u DAT terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dat/>

INCOTERMS® 2010 - DAT



Slika 5. Prikaz obaveza u DAT terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dat/>

3.3.2 DAP (Delivered At Place)¹¹

U DAP-u, Dostava na mjesto, prodavači su odgovorni za premještanje robe s podrijetla do isporuke na mjestu skladišta dogovorenog s kupcem spremnim za istovar na odredištu. Preporučuje se da se u odredišnoj točki dogovori što je jasnije moguće. Prodavatelj snosi rizik do isporuke robe na navedeno mjesto i treba dobiti ugovor o prijevozu koji odgovara ugovoru o prodaji do dogovorenog mjesta isporuke. Ako postoji dodatna naknada za istovar robe, prodavač to ne može naplatiti kupcu. Ovaj se termin može koristiti za bilo koji način prijevoza. Prodavač plaća izvozne carine, kupac plaća uvozno carinjenje, carine i poreze. Suprotno DAT-u, roba se dostavlja istovareno iz transportnog vozila. Ovim izrazom minimizira se rizik prodavatelja da isporuči robu u prvu luku ulaska, istovareno. Za prodavatelja i kupca važno je dogovoriti mjesto isporuke.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uvoznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu kod prodavača trošak	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze

¹¹ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dap/>

uobičajenim putem do dogovorenog mjesta isporuke	
4.Dostava: Prodavatelj mora isporučiti robu koja nije istovarena u dogovorenom trenutku i vremenu	4.Preuzimanje isporuke: Preuzeti dostavu robe na dogovorenom odredišnom mjestu
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok roba nije dostupna po dogovoru	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja od trenutka kada roba bude dostupna na dogovoreno mjesto isporuke
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti: Svi troškovi glavnog prijevoza, utovara u mjestu podrijetla, izvoznog carinjenja u podrijetlu	6.Troškovi: Kupac plaća sve povezane troškove jer je roba dostupna, uvozna carina i poreze, istovar u odredišnom mjestu
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti kupca da je roba isporučena	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora osigurati vrijeme otpreme i odredišnu luku
8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Na svoj trošak dokument koji kupcu omogućava preuzimanje robe	8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Na svoj trošak dokument koji kupcu omogućava preuzimanje robe
9.Provjera, pakiranje, označavanje: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcijski pregled: Ako nije obvezno na početku, platite bilo koji pregled prije otpreme
10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač	10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač

Tablica 6. Popis obaveza prodavatelja i kupca u DAP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dap/>

INCOTERMS® 2010 - DAP



Slika 6. Prikaz obaveza u DAP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-dap/>

3.3.3 DDP (Delivered Duty Paid)¹²

Pod DDU-om, prodavatelj je odgovoran za sve troškove povezane s tim dok prodavatelj ne isporuči robu kupcu, odobrenu za uvoz na određeno mjesto odredišta. U DDP-u prodavatelj ne plaća iskrcaj robe. Važno je spomenuti točan naziv mjesta odredišta. Ovaj se termin može koristiti za bilo koji način prijevoza, uključujući multimodalni. Izraz se koristi pod pretpostavkom da je prodavatelj sposoban carine na odredištu.

Za ovaj termin, prodavatelj isporučuje robu do konačne točke dogovorene s kupcem s plaćenim carinskim uvoznim odobrenjem, a robu istovarenu. Predstavlja maksimalni rizik za prodavatelja. Prodavatelj mora platiti sve carine, poreze, PDV i ostale odredišne troškove. Ne zahtijeva nijednu stranu za osiguranje i može se koristiti za bilo koji način prijevoza.

U praksi, prodavač mora znati što učiniti kada prodaje do krajnjeg odredišta, sa svim pokrivenim troškovima. Obično je primjenjiv za predmete poput kurirske službe gdje je cijeli trošak lanca opskrbe pod nadzorom i s minimalnim odstupanjem troškova.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora osigurati izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, ovlaštenja i formalnosti: Kupac mora dobiti izvoznu dozvolu i dozvolu za uvoz izvoza robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Prodavatelj mora ugovoriti uobičajene uvjete o svom trošku za prijevoz robe do odredišnog mjesta odredišta Nema obveze za ugovorno osiguranje	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveza Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavatelj isporučuje robu na dogovoreno odredišno mjesto, na raspolaganje kupca ili bilo koje imenovane osobe od strane kupca, ne zahtijeva istovar robe	4.Preuzimanje pošiljke: Kupac mora preuzeti robu nakon što ona bude dostupna
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok kupcu nisu dostupni	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja od trenutka isporuke robe
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti: svi troškovi do isporuke na brodu, troškovi utovara i prijevoz do odredišne luke, osiguranje od porijekla i glavnog prijevoza, sve izvozne carine i porezi i carinske	6.Troškovi: Kupac mora platiti troškove istovara osim ako nisu uključeni u ugovor o prijevozu

¹² <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-ddp/>

formalnosti, sve uvozne carine i porezi i carinske formalnosti	
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti kupca da je roba isporučena	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora obavijestiti vrijeme isporuke
8.Dokaz o dostavi, transportni dokument ili jednaka elektronička poruka: O njegovom trošku prijevozna dokumentacija s datumom na brodu u punom kompletu kada se ispisuju originali.	8.Dokaz o isporuci: Transportni dokument ili ekvivalentna elektronička poruka Prihvatite prijevoznički dokument prodavača u skladu
9.Provjera: Prodavatelj snosi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcija: Ako nije obvezno kod podrijetla, platite bilo koji pregled prije otpreme
10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži kupac	10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač

Tablica 7. Popis obaveza prodavatelja i kupca u DDP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-ddp/>

INCOTERMS® 2010 - DDP



Slika 7. Prikaz obaveza u DDP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-ddp/>

3.4 Skupina C

3.4.1 CPT (Carriage Paid To)¹³

U CPT-u, prodavatelj carini robu za izvoz i dostavlja nominiranom prijevozniku na dogovoreno mjesto otpreme u podrijetlu. U ovom se trenutku rizik prebacuje na prodavatelja. Prodavač je odgovoran za ugovaranje i plaćanje glavnog prijevoza do dogovorenog određenog

¹³ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cpt/>

mjesta odredišta. U ugovoru o prijevozu moraju se navesti podrijetlo i odredište. Ovaj se termin može koristiti za bilo koji način prijevoza.

Ovaj je izraz popularan u Ro-Ro i zrakoplovnim pošiljkama. Ako postoji više vrsta prijevoza, rizik se prenosi kada je roba isporučena prvom prijevozniku.

Slično je sa CIP-om, ali bez osiguranja koje plaća prodavač. Prodavač plaća prijevoz do odredišta. Kupac dobiva osiguranje za vlastiti rizik. Dostava se vrši u izvoru kod prvog prijevoznika, to znači da se isporuka događa u podrijetlu, a prodavatelj plaća teret do krajnjeg odredišta. Prodavač organizira izvozno carinjenje i može se koristiti za bilo koji način prijevoza.

U slučaju šteta, kupac može izravno tražiti kod osiguravajućeg društva. Za CIP i CPT mjesto na odredištu može biti više lokacija. Teret nema isti trošak prilikom prijevoza do odredišne luke ili unutarnjeg odredišnog skladišta, primjenjivat će se dodatne pristojbe za unutarnji i terminalni prijevoz. Kupac je odgovoran za carinjenje. U praksi, kašnjenja nastala u podrijetlu koja uzrokuju dodatne troškove obično su točka rasprave između kupca i prodavatelja.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Osiguravanje robe: u skladu s ugovorom Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci	1.Plaćanje cijene: Kupac mora platiti cijenu robe kako je ugovoreno kupoprodajnim ugovorom
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uveznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu o trošku prodavača na uobičajenom putu. Nema obveze osiguranja osiguranja	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu: nema obveze Ugovor o osiguranju: nema obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu prvom prijevozniku u skladu s dogovorom o imenovanom mjestu i vremenu	4.Preuzimanje isporuke: Preuzimanje robe na dogovorenom mjestu
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran za gubitak robe i oštećenja do isporuke robe u skladu s dogovorom	5.Prijenos rizika: Preuzeti sav rizik od gubitka i oštećenja u trenutku kada je roba isporučena prvom prijevozniku
6.Podjela troškova: Prodavatelj plaća sve troškove dok roba ne bude isporučena prvom prijevozniku, uključujući utovar na mjesto podrijetla i istovar na odredišnom mjestu prema ugovorenom ugovoru. Svi izvozni troškovi, carine i porezi do dogovorene odredišne točke	6.Podjela troškova: Kupac snosi sve troškove dok roba nije isporučena na odredišno mjesto. Troškovi i troškovi dok je prijevoz u prijevozu nisu uključeni u ugovor o prijevozu. Carine i porezi u odredištu kao i carinjenje uvoza

7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora dostaviti obavijest o isporučenoj robi	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora dostaviti dovoljno obavijesti o isporuci robe po dogovoru
8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Prodavatelj mora dostaviti uobičajeni prijevozni dokument ili ekvivalent elektroničke poruke	8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Prihvatite transportni dokument prema ugovoru
9.Provjera: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcija robe: Kupac mora snositi troškove prije otpreme i izvoza, osim ako to država nije obvezna
10.Ostale obveze: Prodavatelj mora surađivati sa svom dokumentacijom za izvoz i osiguranje	10. Ostale obveze: Nadoknadite prodavaču troškove povezane s pribavljanjem dokumentacije koju kupac traži za carinjenje u odredištu.

Tablica 8. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CPT terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cpt/>

INCOTERMS® 2010 -CPT



Slika 8. Prikaz obaveza u CPT terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cpt/>

3.4.2 CIP (Carriage And Insurance Paid To)¹⁴

Prema CIP uvjetima, prodavatelj carini robu za izvoz i odgovoran je za isporuku robe na dogovoreno mjesto otpreme. Prodavač mora platiti troškove prijevoza, ali rizik prodavatelja završava na mjestu otpreme. Prodavač mora osigurati minimalno osiguranje do određenog mjesta odredišta. Kupac ima mogućnost ugovoriti dodatno osiguranje. Rizik prelazi kada robu

¹⁴ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cip/>

primi prvi prijevoznik. Ovaj se termin može koristiti za bilo koji način prijevoza. Prodavatelj plaća prijevoz i osiguranje do odredišta. Prodavatelj plaća minimalno osiguranje što je često prihvatljivo za rasuti teret, ali ne i za proizvedenu robu ili robu visoke vrijednosti. Prodavač dobiva osiguranje za vlastiti rizik kupca. Dostava se vrši u izvoru kod prvog prijevoznika, to znači da se isporuka događa u podrijetlu, a prodavatelj plaća teret do krajnjeg odredišta. Prodavač organizira izvozno carinjenje i može se koristiti za bilo koji način prijevoza.

U slučaju šteta, kupac može izravno tražiti kod osiguravajućeg društva. Za CIP i CPT mjesto na odredištu može biti više lokacija. Teret nema istu cijenu ako je isporučen u luci ili na odredišnom skladištu, primjenjuju se dodatne pristojbe za unutarnju i terminalnu obradu. Kupac je odgovoran za carinjenje. U praksi, kašnjenja nastala u podrijetlu koja uzrokuju dodatne troškove obično su točka rasprave između kupca i prodavatelja.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Osiguravanje robe: u skladu s ugovorom Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci	1.Plaćanje cijene: Kupac mora platiti cijenu robe kako je ugovoreno kupoprodajnim ugovorom
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti bilo kakvu dozvolu za izvoz i uveznu dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu o trošku prodavača u uobičajenoj ruti Ugovor o osiguranju. Prodavatelj mora dobiti o svom trošku osiguranje tereta u skladu s ugovorom, tako da kupac ili bilo koja druga osoba koja ima osigurani interes u robi ima pravo izravno zatražiti od osiguravatelja i kupcu pružiti policu osiguranja ili drugim dokazima o osiguranju.	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu: nema obveze Ugovor o osiguranju: nema obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu prvom prijevozniku u skladu s dogovorom o imenovanom mjestu i vremenu	4.Preuzimanje: isporuke Uzmite robu na dogovoreno mjesto
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran za gubitak robe i oštećenja do isporuke robe u skladu s dogovorom	5.Prijenos rizika: Preuzeti sav rizik od gubitka i oštećenja u trenutku kada je roba isporučena prvom prijevozniku
6.Podjela troškova: Prodavatelj plaća sve troškove dok roba ne bude isporučena prvom prijevozniku, uključujući utovar na mjesto podrijetla i istovar na odredišnom mjestu prema ugovorenom ugovoru Svi izvozni troškovi, carine i porezi do dogovorene odredišne točke, trošak ako osiguranje	6.Podjela troškova: Kupac snosi sve troškove dok roba nije isporučena na odredišno mjesto, troškovi i troškovi dok je teret u tranzitu koji nije uključen u ugovor o prijevozu, carine i poreze na odredištu, kao i uvezno carinjenje

7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora dostaviti obavijest o isporučenoj robi	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora dostaviti dovoljno obavijesti o isporuci robe po dogovoru
8.Dokaz o isporuci, prijevoznom dokumentu ili ekvivalentnoj elektroničkoj poruci: Prodavatelj mora dostaviti uobičajeni prijevozni dokument ili ekvivalent elektroničke poruke	8.Dokaz o isporuci Transportni dokument ili ekvivalentna elektronička poruka: prihvatite transportni dokument prema ugovoru
9.Provjera: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcija robe: Kupac mora snositi troškove prije otpreme i izvoza, osim ako to država nije obvezna
10.Ostale obveze: Prodavatelj mora surađivati sa svom dokumentacijom za izvoz i osiguranje	10.Ostale obveze: Nadoknadite prodavaču troškove povezane s pribavljanjem dokumentacije koju kupac traži za carinjenje u odredištu.

Tablica 9.Popis obaveza prodavatelja i kupca u CIP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cip/>

INCOTERMS® 2010 - CIP



Slika 9. Prikaz obaveza u CIP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cip/>

3.4.3 CFR (Cost and Freight)¹⁵

U CFR-u, prodavač čisti robu za izvoz i isporučuje kad je roba ukrcana. Prodavatelj plaća teretni prijevoz za prijevoz robe do krajnje odredišne luke. No, prijenos rizika dogodi se kad je roba na brodu.

¹⁵ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cfr/>

Ovaj se pojam koristi u pomorskom i unutarnjem vodnom prometu. U ugovoru se mora odrediti točna odredišna luka. Ako je pošiljka kontejnerska, preferira se upotreba CPT-a. Ovaj se pojam obično primjenjuje kada je roba u rasutom stanju kao što su žitarice i ulje, predimenzionirani teret ili teret koji prelazi normalne dimenzije da bi se mogao smjestiti u kontejner.

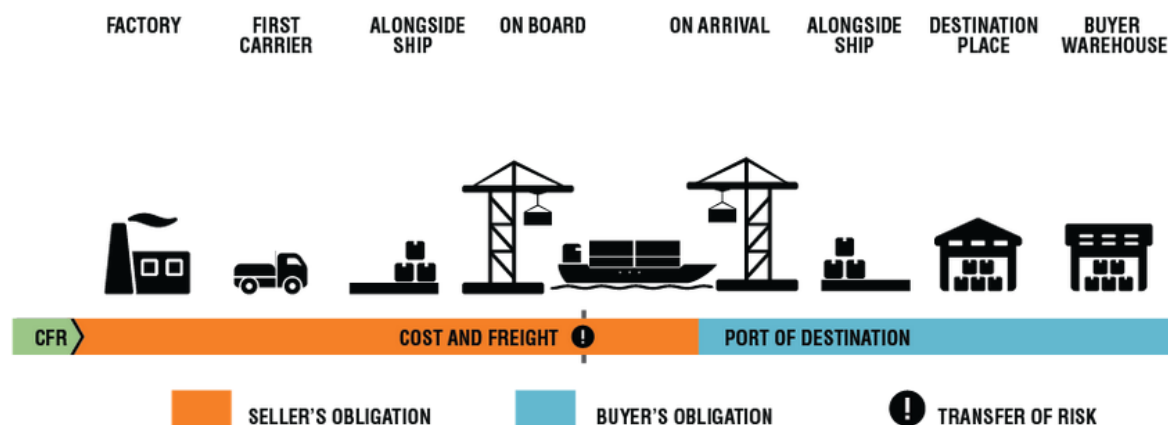
Isporuka se događa u luci utovara, rizik za prodavatelja završava u portiru porijekla. Pored toga, prodavač mora organizirati međunarodni prijevoz tereta i kupcu dostaviti svu dokumentaciju. Prodavač također mora očistiti izvozne carine. Ukratko, prodavač organizira prijevoz pod rizikom kupca, pa se preporučuje da kupac dobije dodatno osiguranje. Ovaj se izraz koristi isključivo za prijevoz oceanom. Ovaj se pojam uobičajeno koristi za poljoprivredne ili kemijske proizvode gdje prodavatelj ima stručnost i kupovnu snagu za utovar i transport do luke iskrcaja.

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu, dostaviti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe kako je ugovoreno kupoprodajnim ugovorom
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora osigurati izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe.	2.Licence, autorizacije i formalnosti: Kupac mora dobiti izvoznju dozvolu i dozvolu uvoza za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu robe od mjesta isporuke do naznačene odredišne luke. Nema obveze pružanja osiguranja, ali pružiti podatke kupcu za dobivanje osiguranja.	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu bez obveze. Ugovor o osiguranju bez obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu na brodu	4.Preuzimanje isporuke: Iskoristite dostavu robe u ugovorenoj odredišnoj luci
5.Prijenos rizika: Prodavač je odgovoran dok roba ne pređe željeznički brod	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja od trenutka isporuke robe na brod
6.Troškovi: Prodavač mora platiti: Sav trošak do isporuke na brodu, troškovi utovara i prijevoz do odredišne luke, sve izvozne carine i porezi i carinske formalnosti	6.Troškovi: Kupac plaća sve povezane troškove jer je roba na brodu, istovarni troškovi osim ako nisu uključeni u ugovor o prijevozu, carine i poreze na odredištu, kao i formalnosti
7.Obavijest kupca: Prodavač mora obavijestiti kupca da je roba isporučena	7.Obavijestite prodavatelja: Kupac mora osigurati vrijeme otpreme i odredišnu luku
8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Na njegov trošak, prijevozna dokumentacija s datumom ukrcaja u punom kompletu kada se ispisuju originali.	8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Prihvatite prijevoznički dokument prodavača u skladu

9.Pakiranje: Prodavač mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcija: Osim ako je podrijetlo obvezno, platite bilo koji pregled prije otpreme
10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač	10.Ostalo: Plaćanje svih troškova za dobivanje dodatnih dokumenata.

Tablica 10. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CFR terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cfr/>

INCOTERMS® 2010 - CFR



Slika 10. Prikaz obaveza u CIP terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cfr/>

3.4.4 CIF (Cost, Insurance and Freight)¹⁶

U CIF uvjetima, prodavač carini robu u podrijetlu, stavlja teret na brod i plaća osiguranje do iskrcajne luke uz minimalno pokriće. Iako prodavač plaća osiguranje tijekom glavnog prijevoza, rizik se prebacuje na kupca u trenutku kad je roba ukrcana. Izraz se koristi samo za prijevoz oceanom i unutarnjim plovnim putovima.

Taj se pojam uobičajeno koristi u rasutom stanju, u nafti i na veliko. Dostava se događa u luci utovara, rizik za prodavatelja završava u luci pražnjenja i mora zahtijevati pokriće osiguranja. Pored toga, prodavač mora organizirati međunarodni prijevoz tereta i kupcu dostaviti svu dokumentaciju. Prodavač također mora očistiti izvozne carine.

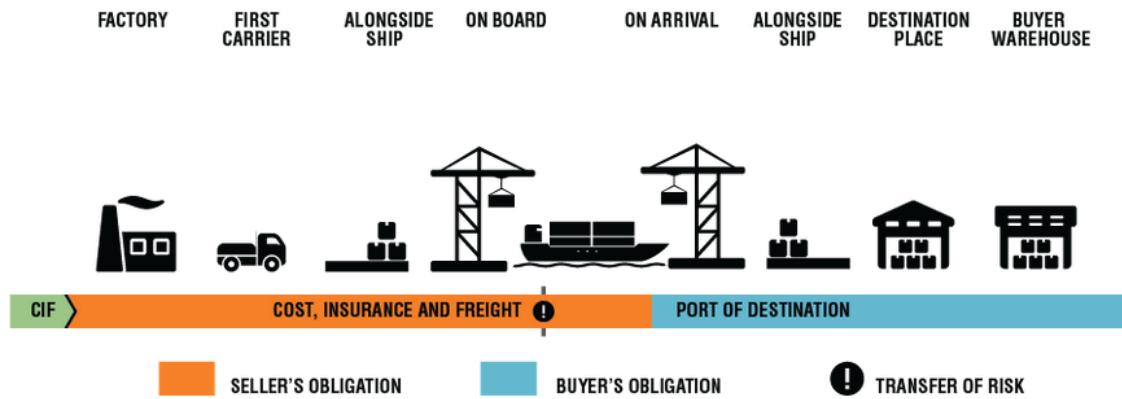
Ovaj se izraz koristi isključivo za prijevoz oceanom. Ako se teret ne stavi u kontejner, koristi se CIT. Ovaj se pojam uobičajeno koristi za poljoprivredne ili kemijske proizvode gdje prodavatelj ima stručnost i kupovnu snagu za utovar i transport do luke iskrcaja i mogućnosti osiguranja robe.

¹⁶ <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cif/>

Obaveze prodavatelja	Obaveze kupca
1.Pružanje robe: Prodavatelj mora isporučiti robu, dostaviti komercijalnu fakturu ili sličan elektronički dokument, pružiti dokaz o sukladnosti ili dokaz o isporuci.	1.Plaćanje: Kupac mora platiti cijenu robe u skladu s ugovorom o prodaji
2.Licence, autorizacije i formalnosti: Prodavatelj mora pružiti izvozne dozvole ili lokalna odobrenja za izvoz robe	2.Licence, ovlaštenja i formalnosti: Kupac mora dobiti izvoznju dozvolu za izvoz robe
3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Prodavatelj mora ugovoriti uobičajene uvjete o svom trošku za prijevoz robe do određene odredišne luke uobičajenim putem u pomorskom plovilu (ili plovilu unutarnjim plovnim putem, ovisno o slučaju) od vrstu koja se obično koristi za prijevoz robe iz opisa ugovora. Ugovor o osiguranju: nema obveze	3.Ugovori o prijevozu i osiguranju: Ugovor o prijevozu: nema obveze Ugovor o osiguranju: nema obveze
4.Dostava: Prodavač mora isporučiti robu na brodu	4.Preuzimanje isporuke: Uzmite robu u dogovorenu odredišnu luku
5.Prijenos rizika: Prodavatelj je odgovoran dok roba ne pređe željeznički brod	5.Prijenos rizika: Kupac mora snositi sve rizike gubitka ili oštećenja od trenutka isporuke robe na brod
6.Troškovi: Prodavatelj mora platiti sve troškove do isporuke na brodu, troškova utovara i prijevoza do odredišne luke, osiguranja od podrijetla i glavnog prijevoza i svih izvoznih carina i poreza i carinskih formalnosti	6.Troškovi: Kupac plaća sve povezane troškove jer je roba ukrcana, istovarni troškovi osim ako nisu uključeni u ugovor o prijevozu, carini i porezu na odredištu, kao i formalnosti.
7.Obavijest kupcu: Prodavatelj mora obavijestiti kupca da je roba isporučena	7.Obavijest prodavaču: Kupac mora osigurati vrijeme otpreme i odredišnu luku
8.Dokaz o dostavi, transportni dokument ili jednaka elektronička poruka: O njegovom trošku transportna dokumentacija s datumom na brodu u punom sastavu kada se ispisuju originali.	8.Dokaz o dostavi, prijevozni dokument ili slična elektronička poruka: Prihvatite prijevoznički dokument prodavača u skladu
9.Provjera: Prodavatelj mora snositi troškove provjere, kontrole kvalitete, mjerenja, vaganja, brojanja, pakiranja robe i označavanja. Ako je potreban poseban paket, kupac mora obavijestiti prodavatelja i dogovoriti dodatne troškove	9.Inspekcijski pregled: Ako nije obvezno na početku, platite bilo koji pregled prije otpreme
10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač	10.Ostalo: Dobivanje dodatnih informacija koje traži prodavač

Tablica 11. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CIF paritetu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cif/>

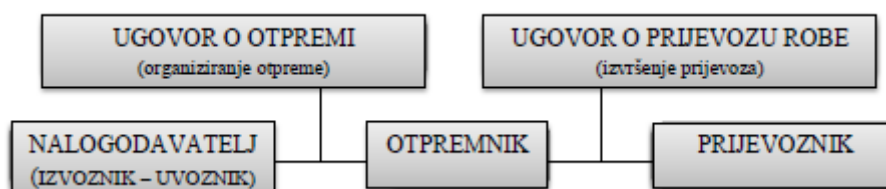
INCOTERMS® 2010 - CIF



Slika 11. Prikaz obaveza u CIF terminu
Izvor: <https://internationalcommercialterms.guru/incoterms-cif/>

4 PRIMJENA INCOTERMS 2010 TERMINA U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU¹⁷

Incoterms klauzule uređuju pravne i ekonomske odnose između prodavatelja i kupca, ali isto tako stvaraju podlogu za stvaranje dodatnih ugovora – Ugovor o otpremi i Ugovor o prijevozu. Odnos ugovora o špediciji i ugovora o prijevozu te sudionika tih ugovora.



Slika 12. Organizacija otpreme i prijevoza robe

Izvor: Zelenika, R. (2002) *Incoterms 2000 u teoriji i praksi: 100 savjeta i 100 primjera*, Rijeka: Ekonomski fakultet, str. 63

Kao dokaz da je sklopljen ugovor o prijevozu određene robe te da je roba isporučena prijevozniku koriste se transportni dokumenti. Oni, također, služe i kao potvrda prijevoznika o dobrom stanju robe pri primitku.

Transportni, odnosno prijevozni dokumenti podrazumijevaju sve one isprave koje prate robu tokom njezina prijevoza od mjesta polazišta do mjesta odredišta, kao što su:

1. Pomorske teretnice
2. Teretni listovi:
 - a. Međunarodni željeznički tovarni list
 - b. Međunarodni teretni list u cestovnom prometu (CMR)
 - c. Zračni tovarni list
 - d. Teretni list za međunarodni riječni prijevoz
 - e. Pomorski teretni list.
3. Međunarodne špediterske potvrde.

Uz transportne, u međunarodnom poslovanju, pa tako i u poslovanju međunarodnih otpremničkih poduzeća, koriste se i robne isprave kao što su fakture, skladišnica te potvrde o robi. Kod faktura razlikujemo trgovačku fakturu (osnovna robna isprava koju pri isporuci robe ili nakon pružene usluge izdaje prodavatelj, naslovljava je na kupca i poziva ga da plati isporučenu robu odnosno učinjenu uslugu), pro forma (ponuda izdavatelja u obliku fakture), predfaktura (kod robe koja je podložna znatnim gubitcima u težini kod transporta), konzularna faktura (potpisuje i potvrđuje ju konzularni predstavnik zemlje uvoznice, a mjerodavna je za zemlju prodavatelja), carinska faktura (služi kao isprava za utvrđivanje carinske vrijednosti uvozne robe i kao potvrda da je roba porijeklom iz zemlje izvoza), specifikacija robe (koristi se

¹⁷ Pregled razvoja INCOTERMS-a; Pehar, Patrik; Završni rad; 2015-09-01

za pošiljke koje se sastoje od velikog broja različitih artikala koji spadaju pod različite tarifne brojeve) i lista pakiranja (popis robe po paketima i koletima koji čine jednu pošiljku).

Potvrde o robi mogu biti:

1. Potvrde o podrijetlu
2. Potvrda o izravnoj pošiljci
3. Potvrda o krajnjem korisniku
4. Potvrda o kvaliteti robe
5. Certifikat o težini robe
6. Tvornički atest
7. Potvrda o višoj sili
8. Certifikati o zdravstvenom stanju robe: sanitarna, veterinarska i fitopatološka potvrda.

Uz robne isprave, važno je spomenuti i isprave o osiguranju i carinske dokumente. Kod isprava o osiguranju, važni dokumenti su ugovor o osiguranju i polica osiguranja, dok se kod carinskih dokumenata trebaju spomenuti Jedinствена carinska deklaracija (JCD) te uvozne i izvozne dozvole.

Neke od potrebnih poslovnih isprava u međunarodnom poslovanju u skladu s Incoterms paritetima (faktura, lista pakiranja, izvozne dozvole, potvrda o inspekciji robe, potvrda o podrijetlu, konzularna faktura, potvrde o isporuci, transportne isprave, polica osiguranja i uvozne dozvole) prikazane su u Tablici 10. 27

INCOTERMS 2010 DOKUMENT	EXW	FCA	FAS	FOB	CFR	CIF	CPT	CIP	DAT	DAP	DDP
Faktura	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Lista pakiranja	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)	(p)
Izvozne dozvole*	k	p	p	p	p	p	p	p	p	p	p
Potvrda o inspekciji robe*	k	k	k	k	k	k	k	k	k	k	k
Potvrda o podrijetlu*	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(p)
Konzularna faktura*	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	(p)
Potvrda o isporuci	k	p	p	p	-	-	-	-	p	p	p
Transportne isprave	(k)	k	k	k	p	p	p	p	p	p	p
Polica osiguranja	(k)	(k)	(k)	(k)	(k)	p	(k)	p	(p)	(p)	(p)
Uvozne dozvole*	k	k	k	k	k	k	k	k	k	k	p
Legenda p= dokumenti na trošak prodavatelja k= dokumenti na trošak kupca ()= Incoterms ne specificira tko će snositi trošak pribavljanja dokumenta *= ako je primjenjivo											

Slika 13. Poslovne isprave u skladu s Incoterms paritetima

Izvor: Paliu – Popa, L. (2012) Development of the International Trade in Terms of Incoterms 2010 Rules, Annals of "Dunarea de Jos" University of Galati, Fascicle I. Economics and Applied Informatic, XVIII (1), str. 104 – 105

Koliko je važna uloga međunarodnog otpremnika, ne samo u primjeni Incoterms termina, već i u cjelokupnom vanjskotrgovinskom poslovanju, prikazuje istraživanje provedeno u 2 otpremnička poduzeća u Republici Hrvatskoj. Na temelju istraživanja 200 reprezentativnih uzoraka otpreme, dobiveni su sljedeći rezultati:

1. Uključivanje otpremnika, kada je riječ samo o uslugama instradacije, smanjuje manipulacijsko-prijevozne troškove za oko 30%, a vrijeme prijevoza za oko 50%.
2. Aktivni sudionici vanjskotrgovinskog i prometnog sustava izravno ili neizravno godišnje izgube oko 10 milijuna američkih dolara samo zbog ugovaranja neadekvatnih Incotermsa.

Prilikom odluke o Incoterms klauzuli, otpremnici imaju vrlo važnu ulogu zato što posjeduju informacije i znanja o svim procesima koji se događaju u bilo kojem opskrbnom lancu. Međunarodnog otpremnika uvijek treba konzultirati za savjet kod pregovaranja o najboljem Incoterms terminu. Otpremnik je upoznat s adekvatnim paritetima kod uvoza i izvoza, odnosno zna da je za prodavatelja kod izvoza najpoželjnije ugovaranje Incoterms pariteta CIF, CFR, CPT, CIP, DAT ili DAP, dok je kod uvoznih operacija za kupca najpovoljnije ugovaranje klauzula EXW, FOB, FAS ili FCA. Također, bitno je znati da manja poduzeća trebaju

trgovati s DAP ili DAT paritetom. Nadalje, otpremnik može upozoriti svoje komitente da ugovaranje CIP ili CIF klauzule uključuje troškove osiguranja, ali samo minimalno pokriće stoga bi i prodavatelj i kupac trebali dodatno osigurati robu.

S obzirom da je međunarodni otpremnik izuzetan poznavalac svih aspekata izvršenja dopreme, otpreme i provoza robe, kao što su poznavanje lučkih i trgovačkih uzanci, poznavanje postupaka vezanih za carinjenje, pakiranje i kontrola robe, poznavanje potrebnih transportnih, osiguravajućih i drugih ugovornih dokumenata, upoznat je s prednostima i nedostacima svih transportnih tehnologija i drugo, kada se javi u ulozi poduzetnika međunarodnog multimodalnog prijevoza, moći će što je više moguće optimizirati prijevozne procese. S obzirom na sva njegova znanja i sposobnosti, otpremniku treba dati potpuno pravo da vlada kompletnim transportnim procesom što znači da otpremnik treba biti i nositelj transportnog pothvata i aktivan sudionik u izradi pretkalkulacija za kupovinu i prodaju robe.

Iako se otpremnici još uvijek najviše pojavljuju u funkciji klasičnoga operatora, na globalnoj razini, sve više dominiraju otpremnici u funkciji megalogističkih operatora i niša logističkih operatora. Otpremnik kao megalogistički operator angažira, koordinira i povezuje brojne aktivne sudionike gospodarskoga, vanjskotrgovinskoga i prometnoga sustava na način da se uključuje već u procesu dopreme robe od prodavatelja, odnosno na putu od proizvođača do logističkoga centra. Predmeti razmjene moraju putovati sinkronizirano od proizvođača do logističkog centra te prema potrošaču, odnosno trebaju stići do krajnjega korisnika u pravo vrijeme, na pravo mjesto, traženoj kvaliteti i uz što je moguće manje troškove. Zadatak je otpremnika kao megalogističkog operatora i da istodobno angažira i druge sudionike u logističkom lancu koji su neizostavni subjekti u otpremi, dopremi i provozi robe do krajnjeg korisnika. Vrlo važnu ulogu u efektivnom ostvarenju pothvata imaju tokovi informacija pri čemu otpremnik u svakom trenutku mora raspolagati informacijama: o poduzetim aktivnostima, stanju i kretanju dobara, odnosno predmeta prometovanja, eventualnim zastojevima, poteškoćama, mogućim rješenjima. Mega otpremnici se suočavaju s mnogo više odgovornosti i aktivnosti koje je potrebno poduzeti od niša otpremnika i klasičnih otpremnika. Niša operatori su mali ili srednji otpremnici koji djeluju u područjima, aktivnostima i poslovima za koje, iz određenih razloga, mega operateri ne mogu pružiti dovoljno kvalitetnu i ekonomičnu otpremničku uslugu. Najčešće je tada riječ o malim i/ili specijaliziranim tržištima, na kojima mega otpremnici ne dolaze do izražaja.

5 ANALIZA KORIŠTENJA INCOTERMS TERMINA U ŠPEDITERSKOM POSLOVANJU

5.1 Metoda istraživanja

Analiza korištenja INCOTERMS termina u špediterskom poslovanju je provedena putem ankete, koja je napravljena Googleovom aplikacijom Google Sulvery. Anketa je napravljena u svrhu analize korištenja Incoterms termina, kroz anketu se dolazi do podataka koliko se pojedini Incoterms paritet koristi u pojedinoj grani prometa. Prvi dio ankete se odnosi na općenite podatke o firmi, npr.grad i država gdje je smještena firma, njihova primarna djelatnost, područje prema kojemu se poslovanje firme naginje, itd. Dok drugi dio ankete se odnosi na Incoterms termine, da li se koriste, u kojemu postotku poslova se koristi, te koji paritet se koristi najviše u svim granama promete te pojedino u svakoj grani prometa.

Zamolba za ispunjenje ankete je poslana otprilike 2400 tvrtki diljem svijeta koje se bave logističkim, tj špediterskim uslugama. Na službenoj FIATA („Internation Federation of Freight Forwarders Associations“) postoji popis svih članova s njihovim kontaktima, te su se po tome popisu svi mailovi slali. Odgovori su dosta slabi te se u tih 2400 zamolbi ispunilo svega 38 anketi, što je svega 1.58% njih ispunilo anketu.

5.2 Prikaz ankete

Anketa se sastoji od 16 pitanja gdje se prvi dio ankete sastoji od općenitih pitanja o firmi, dok drugi dio ankete se odnosi na istraživanje korištenja Incoterms termina u špediciji. Anketa je potpuno anonimna te su se svi rezultati koristili isključivo za izradu ovog završnog rada. Anketa je provedena na Engleskom jeziku iz razloga jer se anketa ne odnosi samo na Hrvatske špeditere već i na firme iz Inozemstva.

Prvo i drugo pitanje u anketi je U kojemu gradu se firma nalazi? „In which city is the company located?“, i U kojoj državi je smještena firma? „In what country is the company located?“ s ta dva pitanja se željelo saznati nešto više o firmi, od kuda dolazi i iz kojega grada/države posluje.

In which city is the company located?

Tekst kratkog odgovora

In what country is the company located?

Tekst kratkog odgovora

Slika 14. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Treće pitanje je koje godine je firma osnovana? „When was the company founded (year)?“ time se željelo saznati koliko dugo već tvrtka posluje, te može se reći koliko iskustva pojedina tvrtka ima.

When was the company founded (year)?

Tekst kratkog odgovora

Slika 15. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Četvrto pitanje je Koja je vaša primarna djelatnost, „Your primary function?“ ovime pitanjem se željelo saznati kojim se poslom špeditera firma primarno bavi, odgovori nisu bili takvi već su većinom odgovarali koja je njihova osobna titula u firmi u kojoj rade.

Your primary function?

Tekst dugog odgovora

Slika 16. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Peto pitanje je Kojem tržištu firma teži? „Which market does your company lean towards?“ Ponuđena su bila 3 odgovora Uvoz „Import“, Domaćem „Domestic“ ili lokalnom tržištu „Local“. S ovim pitanjem se željelo saznati kojom vrstom trgovine se najviše žele baviti, međunarodno, na razini države ili lokalno.

Which market does your company lean towards?

- Import
- Domestic
- Local

Slika 17. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Šesto pitanje je Broj zaposlenika u firmi, „Number of employees in your company?“ s ovim pitanjem se željelo saznati koliko je velika firma, koliki obujam posla imaju itd. Ponuđeni odgovori su bili: 0-10, 10-50, više od 50 „More than 50“

Number of employees in your company?

- 0 - 10
- 10 - 50
- More than 50

Slika 18. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Sedmo pitanje je Na kojem mjestu se obavlja najveći dio njihovog poslovanja, „Location of the biggest portion of your business?“ S ovime pitanjem saznajemo na kojem dijelu svijeta firma najviše djeluje. Ponuđeni odgovori su bili: Europa, Sjeverna Amerika, Južna Amerika, Azija, Afrika, Australia, Ostalo.

Location of the biggest portion of your business?

- Europe
- North America
- South America
- Asia
- Africa
- Australia
- Other

Slika 19. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Osmo pitanje je Kojom granom prometa se firma najviše koristi „Mode of transport you use the most?“ Ponudjeni odgovori su bili Cestovni promet „Road transport“, željeznički promet „Railway transport“, Zračni promet „Airway transport“, Pomorski promet „Sea transport“ i Unutarnji plovni putevi „Inland waterway transport“. Ovim pitanjem saznajemo kojom granom prometa se firma najviše koristi, najviše korišten način prijevoza sklopljenih poslova.

Mode of transport you use the most?

- Road transport
- Railway transport
- Airway transport
- Sea transport
- Inland waterway transport

Slika 20. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Deveto pitanje je Dali koristite Incoterms 2010 termine „Do you use Incoterms 2010 terminology?“ Odgovori su Da ili Ne.

Do you use Incoterms 2010 terminology? *

- Yes
- No

Slika 21. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Deseto pitanje je U koliko posto sklopljenih poslova je korišten Incoterms 2010 termin, „What is the percentage of concluded deals where you used Incoterms 2010?“ Ponuđeni odgovori su u rasponu od 0 do 100% (0-10%, 10-20%, 20-50%, 50%-70%, 70%-90%, 90%-100%)

What is the percentage of concluded deals where you used Incoterms 2010?

- 0-10%
- 10-20%
- 20-50%
- 50%-70%
- 70%-90%
- 90%-100%

Slika 22. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Jedanaesto pitanje je Koji Incoterms 2010 je najviše korišten u svim granama prometa, „Incoterms 2010 term you use the most in all branches of transport?“ Ponuđeni su svi Incoterms 2010 pariteti, a to su: EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid), FAS (Free Alongside Ship), FOB (Free On Board), CFR (Cost And Freight), CIF (Cost, Insurance and Freight)

Incoterms 2010 term you use the most in all modes of transport? *

- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)
- FAS (Free Alongside Ship)
- FOB (Free On Board)
- CFR (Cost And Freight)
- CIF (Cost, Insurance and Freight)

Slika 23. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Dvanaesto pitanje je Koji Incoterms 2010 termin se najviše koristi u Cestovnom prometu, „Incoterms 2010 term you use the most in road transport?“ Ponuđeni odgovori su: I don't use road transport, EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid)

Incoterms 2010 term you use the most in road transport? *

- I don't use road transport
- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)

Slika 24. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Trinaesto pitanje je Koji Incoterms 2010 termin se najviše koristi u željezničkom prometu „Incoterms 2010 term you use the most in railway transport?“ Ponuđeni odgovori su: I don't use railway transport, EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid)

Incoterms 2010 term you use the most in railway transport? *

- I don't use railway transport
- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)

Slika 25. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Četrnaesto pitanje je Koji Incoterms 2010 termin se najviše korišten u zračnom prometu, „Incoterms 2010 term you use the most in airway transport?“ ponuđeni odgovori su: I don't use airway transport, EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid)

Incoterms 2010 term you use the most in airway transport? *

- I don't use airway transport
- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)

Slika 26. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Petnaesto pitanje je Koji Incoterms 2010 termin se najviše koristi u pomorskom prijevozu, „Incoterms 2010 term you use the most in sea transport?“. Ponuđeni odgovori su: I don't use sea transport, EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid), FAS (Free Alongside Ship), FOB (Free On Board), CFR (Cost And Freight), CIF (Cost, Insurance and Freight)

Incoterms 2010 term you use the most in sea transport? *

- I don't use sea transport
- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)
- FAS (Free Alongside Ship)
- FOB (Free On Board)
- CFR (Cost And Freight)
- CIF (Cost, Insurance and Freight)

Slika 27. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

Šesnaesto pitanje ujedno i posljednje u anketi je Koji Incoterms 2010 termin se najviše koristi u unutarnjim plovnim putevima, „Incoterms 2010 term you use the most in Inland waterway transport?“ Ponuđeni odgovori su: I don't use Inland waterway transport, EXW (Ex Works), FCA (Free Carrier), CPT (Carriage Paid To), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAT (Delivered At Terminal), DAP (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid), FAS (Free Alongside Ship), FOB (Free On Board), CFR (Cost And Freight), CIF (Cost, Insurance and Freight)

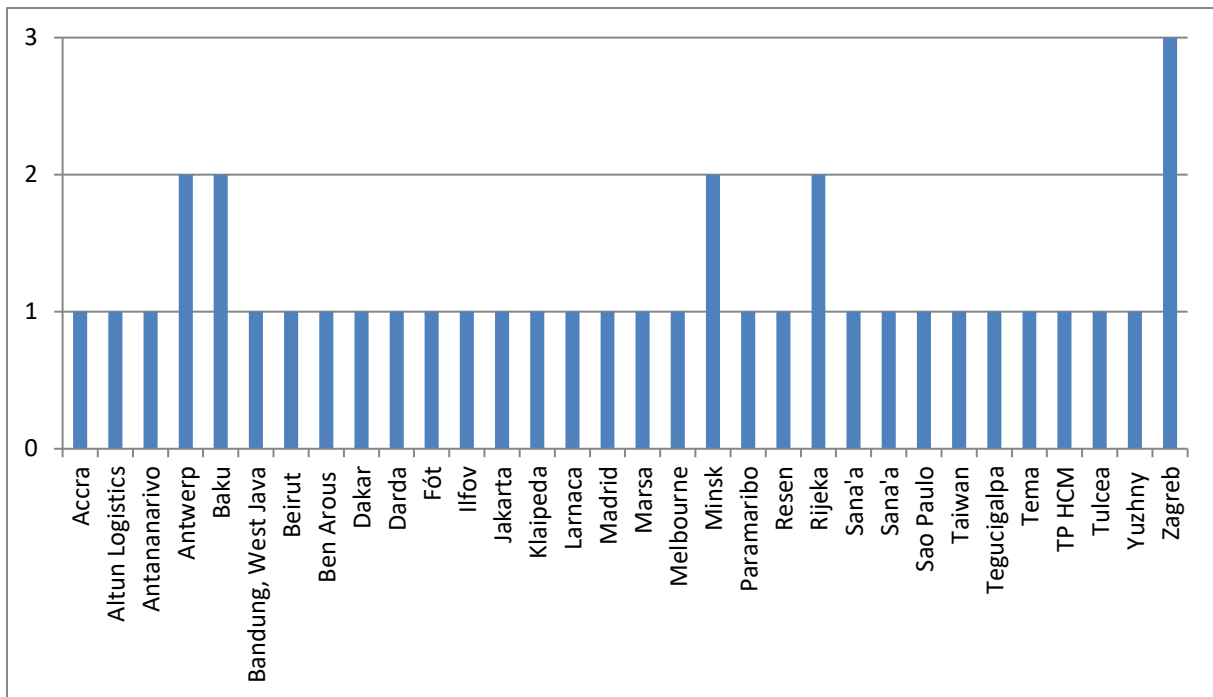
Incoterms 2010 term you use the most in Inland waterway transport? *

- I don't use Inland waterway transport
- EXW (Ex Works)
- FCA (Free Carrier)
- CPT (Carriage Paid To)
- CIP (Carriage And Insurance Paid To)
- DAT (Delivered At Terminal)
- DAP (Delivered At Place)
- DDP (Delivered Duty Paid)
- FAS (Free Alongside Ship)
- FOB (Free On Board)
- CFR (Cost And Freight)
- CIF (Cost, Insurance and Freight)

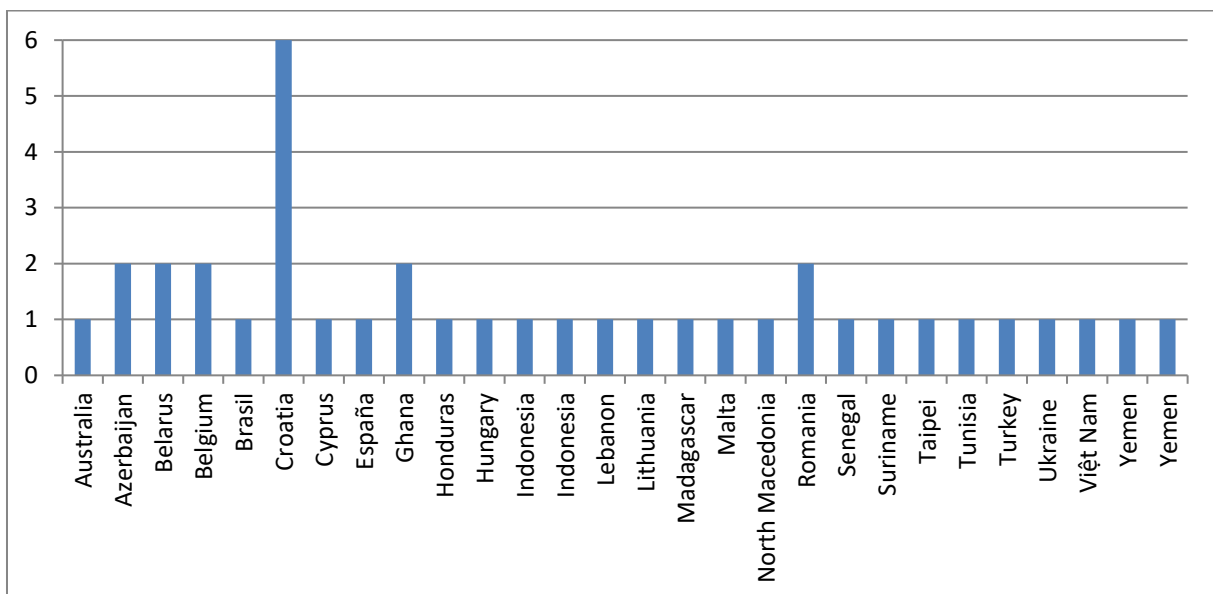
Slika 28. Prikaz pitanja iz ankete
Izvor: Autor

5.3 Rezultati ankete

Prva dva pitanja iz ankete se odnose na mjesto/državu odakle su firme koje su odgovorile na anketu. Najviše ih dolazi iz Hrvatske, njih šest. Troje njih je iz Zagreba, dvoje iz Rijeke i jedan iz Darde. Špediteri u Hrvatskoj su najviše pozicionirani u većim gradovima, tj središtima gdje je veći protok robe. Zagreb kao glavni grad i Rijeka zbog kontejnerskog terminala. Nakon Hrvatske najviše odgovora je došlo iz Azerbajdžana, Bjelorusije, Belgije, Ghane i Rumunjske po dvije firme koje su odgovorile.



Grafikon 1. Prikaz gradova odakle su odgovori
Izvor: Autor

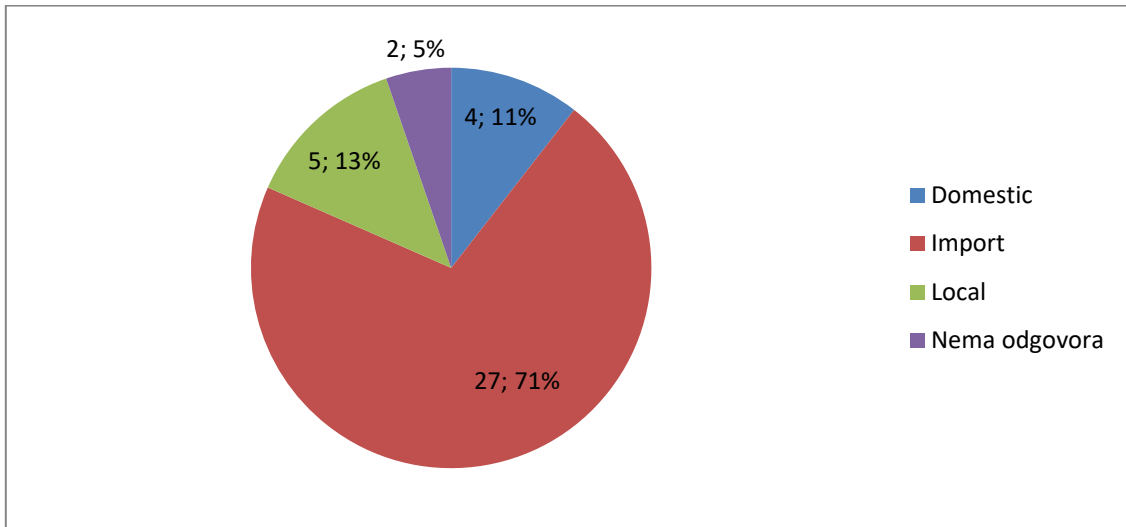


Grafikon 2. Prikaz država odakle su odgovori
Izvor: Autor

Iduće važnije pitanje je kojemu tržištu firme teže. Kao što se vidi iz prikazanih rezultata, najveći dio firmi teži uvozu robe, njih 27 od 38 ispitanih, što je ukupno njih 71%. Njih 4 teži domaćem tržištu, što je 11%, njih 5 lokalnom tržištu što je 13%, te njih dvoje nije odgovorilo, što je 5%.

Veliki broj firmi se bavi uvozom dobara, te oni djeluju međunarodno. Te upravo na takvoj trgovini najviše primjenjuju Incoterms termini, jer na manjim udaljenostima nema

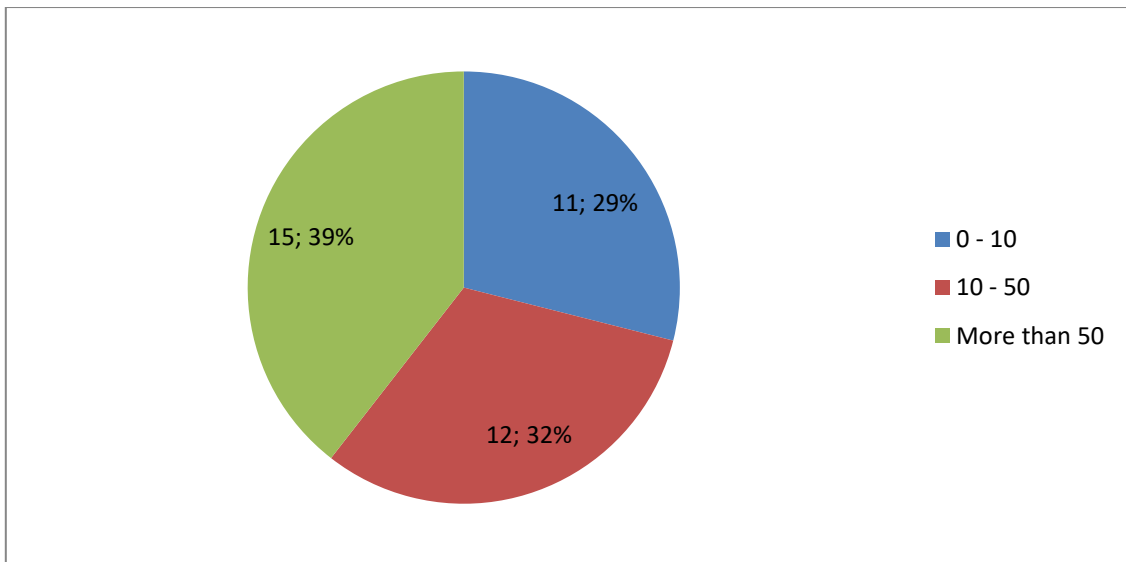
previše smisla koristiti se Incoterms terminima jer su puno manji rizici da dođe do oštećenja robe.



Grafikon 3. Prikaz tržišta kojemu firme teže
Izvor: Autor

Sljedeće pitanje se odnosi na broj zaposlenika u firmi, najveći broj firmi ima preko 50 zaposlenika, njih 15 što je 39%, zatim od 10 do 50 zaposlenika ima njih 12 što je 32%, te na kraju njih 11 ima do 10 zaposlenika, što je 29%.

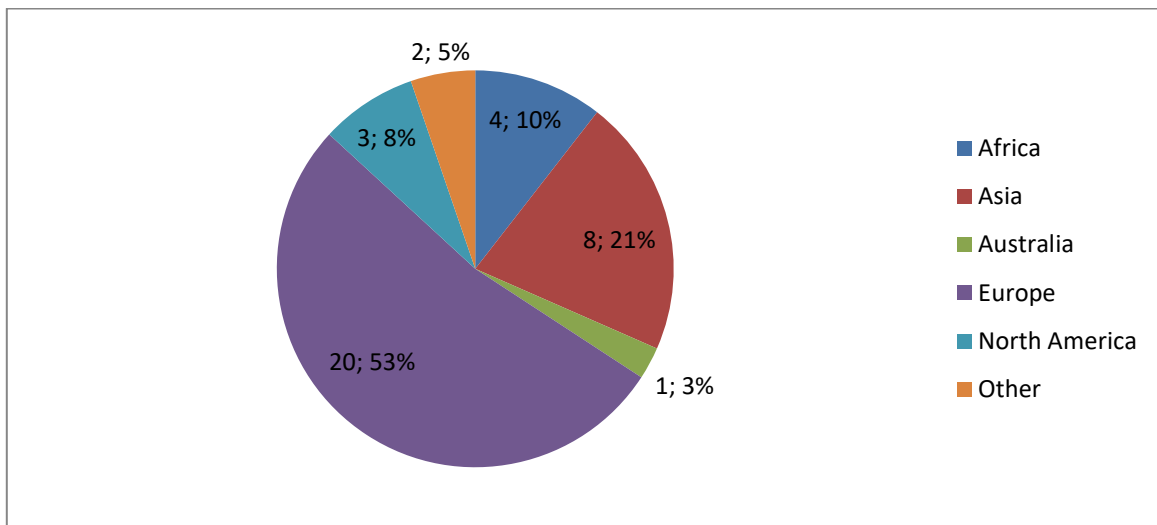
Većinom su velike tvrtke koje broje preko 50 i više zaposlenika, ostatak firmi su nešto manje do 50 zaposlenika.



Grafikon 4. Prikaz broja zaposlenika
Izvor: Autor

Sljedeće pitanje se odnosi na kojem kontinentu firme najviše djeluju, najveći dio je Europa s njih 20 (53%) odgovora, zatim iza Europe odmah slijedi Azija s 8 (21%) odgovora.

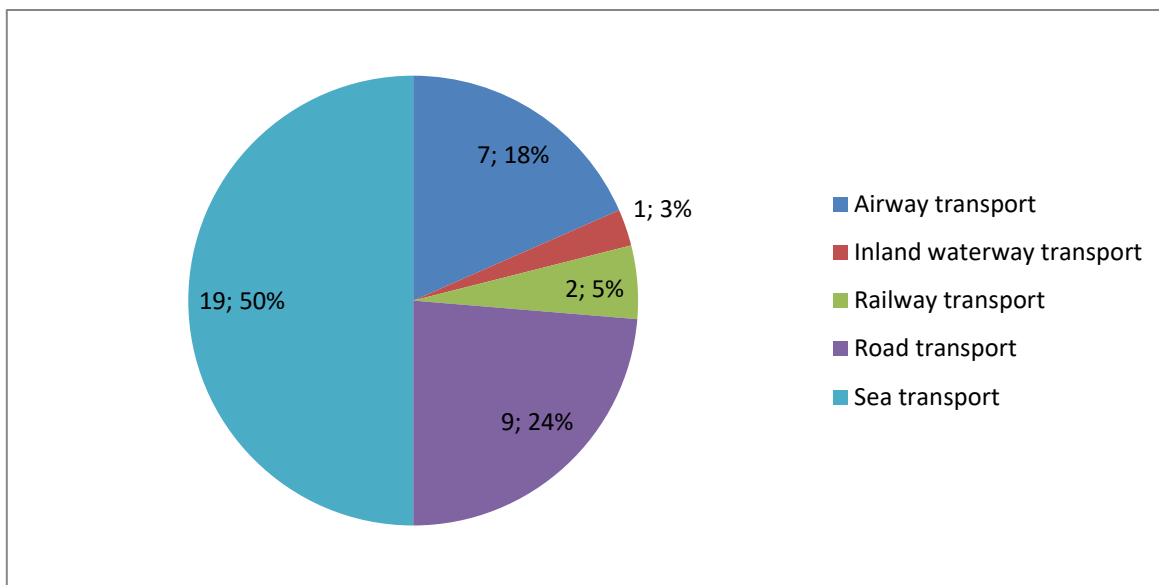
Zatim slijede Afrika s 4 (10%), Sjeverna Amerika 3 (8%), Ostalo 2 (5%), te Australija s 1 (3%) odgovorom. Najviše firma koje su odgovorile posluju u Europi i Aziji, te se najviše na ovome djelu razmjenjuje roba i sklapaju Incoterms termini.



Grafikon 5. Prikaz prostora na kojemu firme posluju
Izvor: Autor

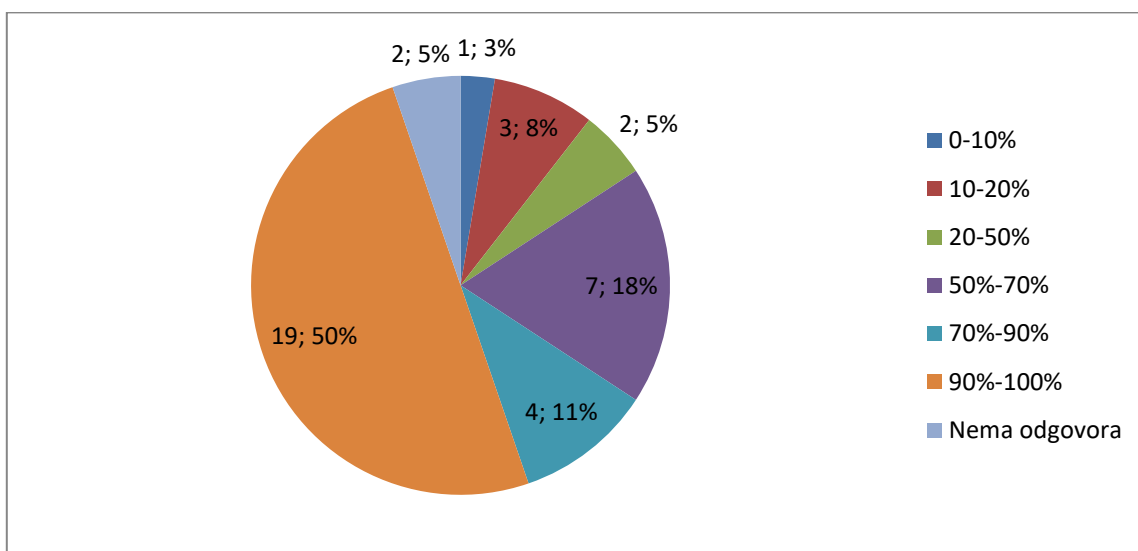
Najkorištenija grana prometa je pomorski prijevoz, njih 19 što čini 50%, zatim odmah nakon pomorskog prijevoza najzastupljeniji je cestovni promet s 9 odgovora, tj 24%. Nakon cestovnog slijedi zračni promet sa 7 odgovora, tj 18%. Dok željeznički promet koristi tek 2 ispitanika (5%) i unutarnje plovne puteve samo jedan ispitanik (3%).

Pomorski promet je najzastupljeniji iz razloga što se pomorskim prometom mogu preći najveće udaljenosti, najjeftiniji način prijevoza i najviše toga se može prevoziti brodom. Cestovni promet je dosta zastupljen iz razloga što je najpovezaniji, tj s cestovnim prometom se može najlakše doći do krajnjeg odredišta. Iako ekonomski i ekološki cestovni promet nije najisplativiji, neizostavan je dio prijevoza robe. Zračni promet je dosta zastupljen iz razloga jer je to najbrži oblik prijevoza robe, dok željeznički promet i unutarnji plovni putevi nisu toliko zastupljeni, tek mali dio ih koristi najčešće. Vjerojatno iz razloga jer željeznica nije toliko razvijena u svim zemljama, kao niti unutarnji plovni putevi iz razloga što nisu sve rijeke prohodne za brodove.



Grafikon 6. Prikaz najkorištenije grane prometa
Izvor: Autor

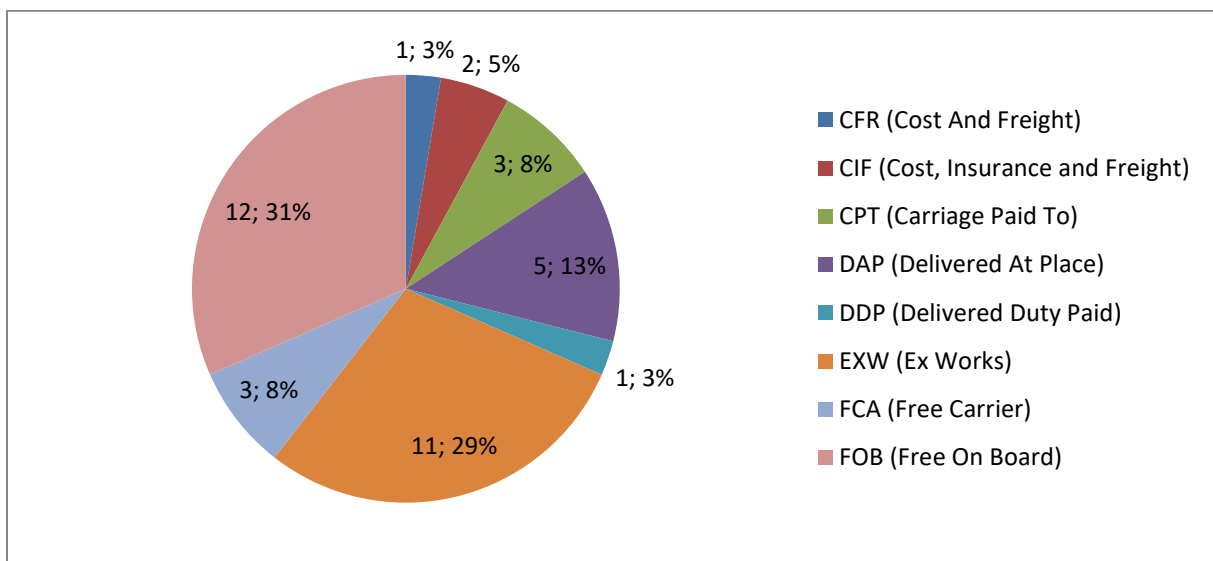
Njih 19 što je ujedno i 50% ispitanika Incoterms 2010 termina koristi u 90 do 100% sklopljenih ugovora. Što znači da se Incoterms termini koriste u gotovo svim sklopljenim poslovima. Njih četvero (11%) Incoterms termine koriste u 70% - 90% slučajeva, koriste se u velikoj većini sklopljenih poslova. Njih 7 (18%) Incoterms termine koriste u 50% - 70% slučajeva, gdje su Incoterms termini korišteni u više od pola sklopljenih poslova. Dok ostalih 8 ispitanika (21%) Incoterms termine koriste u manje od pola sklopljenih poslova.



Grafikon 7. Prikaz korištenja Incoterms 2010 termina
Izvor: Autor

Najkorišteniji Incoterms 2010 termin u svim granama prometa je FOB (Free On Board) s 12 odgovora (31%) te odmah nakon njega slijedi EXW (Ex Works) s 11 odgovora (29%). Zatim slijede DAP (Delivered at Place) s 5 odgovora (13%) te CPT (Carriage Paid To) i FCA (Free Carrier) s po 3 odgovora po 8%. CIF (Cost, Insurance and Freight) s 2 odgovora (5%) i na kraju CFR (Cost and Freight) i DDP (Delivered Duty Paid) po jedan odgovor (3%).

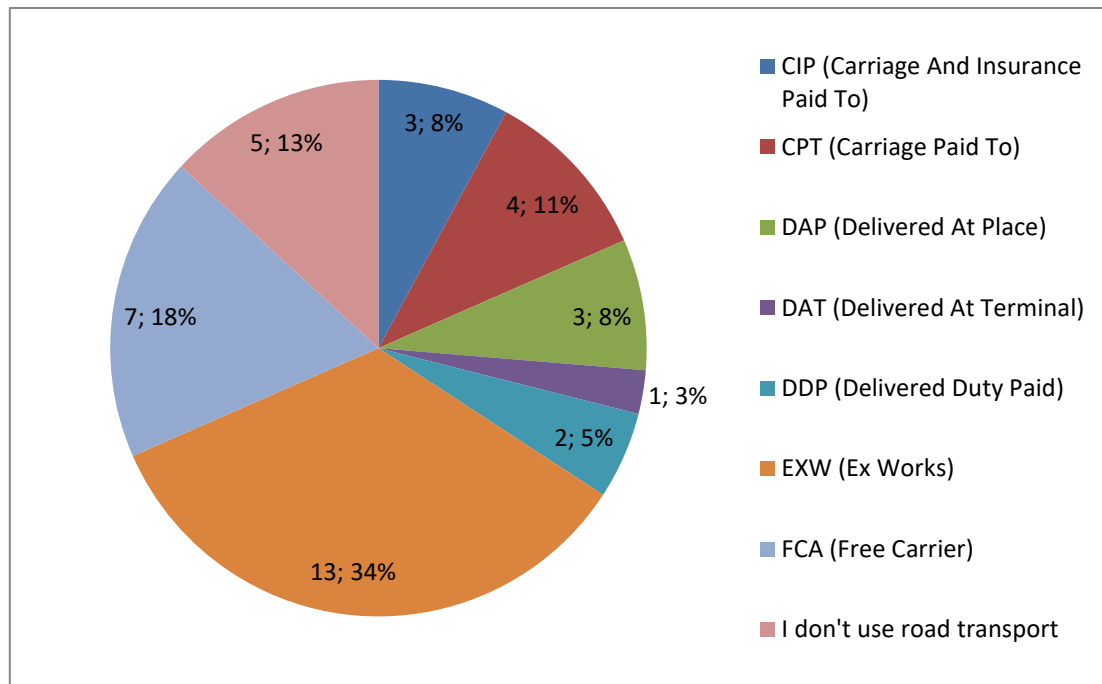
Najkorišteniji su termini FOB i EXW što nam govori da se prodavatelji žele riješiti rizika i odgovornosti što ranije, kod termina EXW sav rizik i odgovornost prelazi na kupca u trenutku čim prodavatelj stavi na raspolaganje robu kupcu, dok kod FOB termina sva odgovornost prelazi na kupca u trenutku kada roba prijeđe rub broda kojeg je imenovao kupac u određenoj luci.



Grafikon 8. Prikaz najkorištenijeg Incoterm 2010 termina
Izvor: Autor

U cestovnom prometu najkorišteniji Incoterms 2010 termin je EXW (Ex Works) s 13 odgovora tj s 34%, nakon njega slijedi FCA (Free Carrier) sa 7 odgovora (18%), njih petero (13%) se ne koristi cestovnim prometom, dok njih četvero (11%) najčešće koristi CPT (Carriage Paid To). Zatim slijede CIP (Carriage and Insurance Paid to) i DAP (Delivered At Place) po tri odgovora (8%), DDP (Delivered Duty Paid) ima 2 odgovora (5%), te jedan (3%) odgovor ima paritet DAT (Delivered At Terminal).

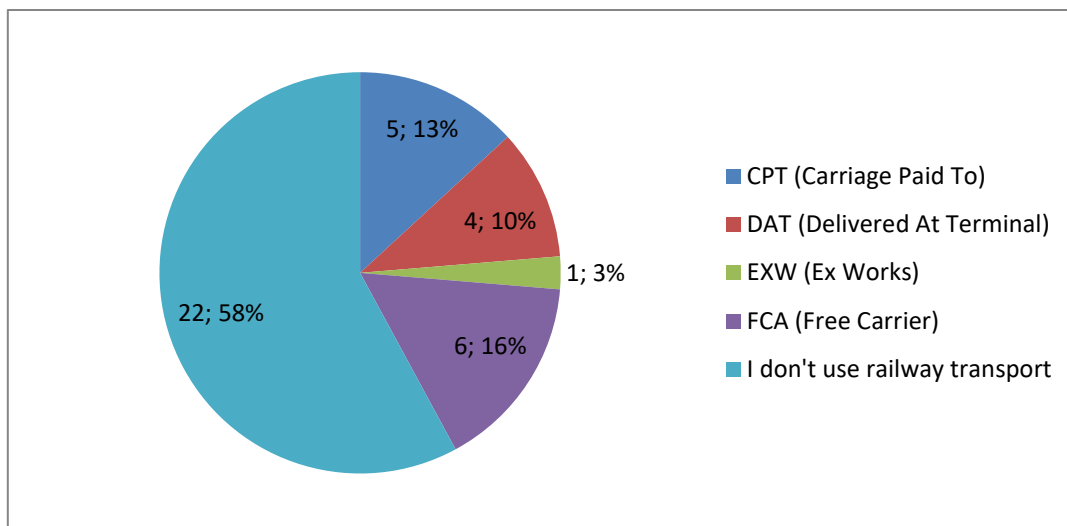
Najkorišteniji paritet je EXW (Ex Works) što je odgovornost prodavača samo da stavi robu na raspolaganje kupcu. Drugi najkorišteniji u cestovnom prometu je FCA (Free Carrier) što znači da se prodavatelj oslobađa svoje obveze kada isporuči izvozno ocarinjenu robu na mjestu koje je imenovao kupac.



Grafikon 9. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Cestovnom prometu
Izvor: Autor

U Željezničkom prometu najviše ispitanih je dalo odgovor kako se ne koristi željezničkim načinom prijevoza njih 22 od 38, što je (58%). Najkorišteniji pariteti su FCA (Free Carrier) sa 6 odgovora (16%), CPT (Carriage Paid To) s 5 odgovora (13%) i DAT (Delivered At Terminal) s 4 odgovora (10%), dok je samo jedan (3%) odgovorio da je najkorišteniji EXW (Ex Works).

Željeznički prijevoz se ne koristi previše vrlo vjerovano iz razloga jer u tom djelu nije razvijena željeznica te sami prijevoz nije brz i isplativ. Najkorišteniji pariteti u željezničkom prijevozu su FCA (Free Carrier) što znači da se prodavatelj oslobađa svoje obveze kada isporuči izvozno ocarinjenu robu na mjestu koje je imenovao kupac, CPT (Carriage Paid To) što znači da prodavatelj isporučuje robu prijevozniku kojeg on imenuje te dodatno plaća i trošak prijevoza kako bi se roba dopremila do imenovanog odredišta. Rizik i troškove nastale nakon dopreme robe do imenovanog odredišta snosi kupac i DAT (Delivered At Terminal) što znači da se prodavatelj oslobađa obveze onog trenutka kada robu istovari s prijevoznog sredstva i stavi na raspolaganje kupcu na imenovanom terminalu.



Grafikon 10. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Željezničkom prometu
Izvor: Autor

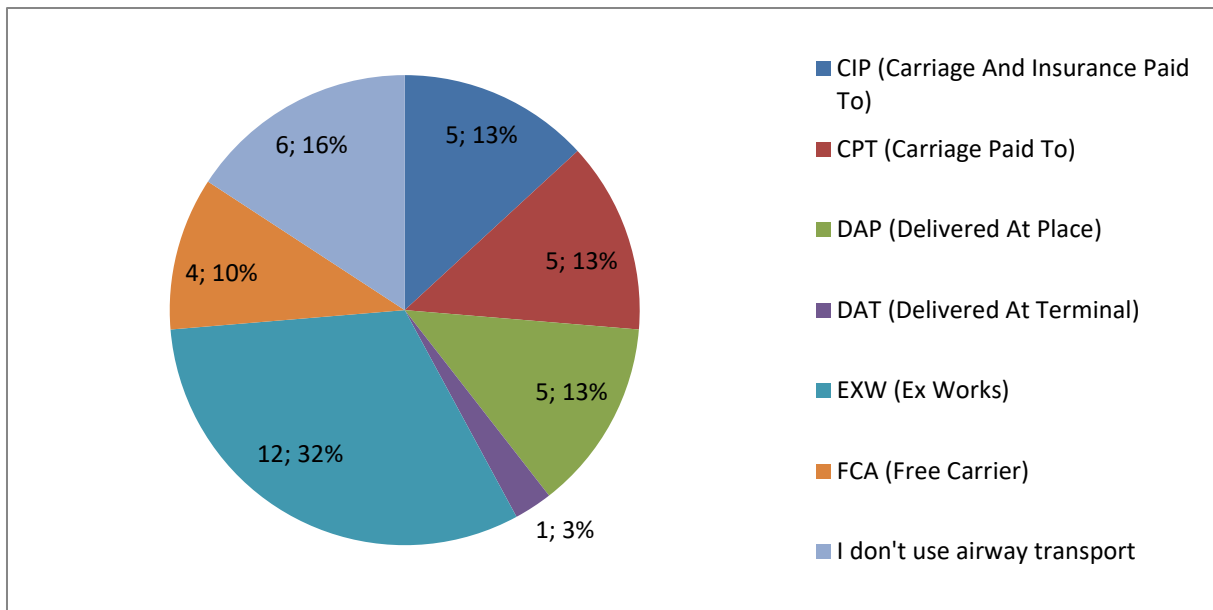
Za Zračni prijevoz robe najkorišteniji paritet je EXW (Ex Works) s 12 (32%) odgovora, njih šestoro (16%) se ne koristi zračnim prijevozom robe, dok CIP (Carriage And Insurance Paid To), CPT (Carriage Paid To) i DAP (Delivered At Place) imaju jednak broj odgovora po 5 (13%). Nakon njih slijedi FCA (Free Carrier) s 4 odgovora (10%) i DAT (Delivered At Terminal) sa jednim odgovorom (3%).

Najkorišteniji paritet je EXW (Ex Works) što je odgovornost prodavača samo da stavi robu na raspolaganje kupcu.

Termin CPT (Carriage Paid To) što znači da prodavatelj isporučuje robu prijevozniku kojeg on imenuje te dodatno plaća i trošak prijevoza kako bi se roba dopremila do imenovanog odredišta. Rizik i troškove nastale nakon dopreme robe do imenovanog odredišta snosi kupac.

Termin CIP znači da prodavatelj isporučuje robu prijevozniku kojeg on imenuje te dodatno plaća i trošak prijevoza kako bi se roba dopremila do imenovanog odredišta. Rizik i troškove nastale nakon dopreme robe do imenovanog odredišta snosi kupac.

Termin DAP znači da se prodavatelj oslobađa obveze onog trenutka kada u naznačenom mjestu, na ugovoreni datum ili unutar ugovorenog roka, robu stavi na raspolaganje kupcu, uvozno neocarinjenu i neistovarenu s dolaznog prijevoznog sredstva.



Grafikon 11. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Zračnom prometu
Izvor: Autor

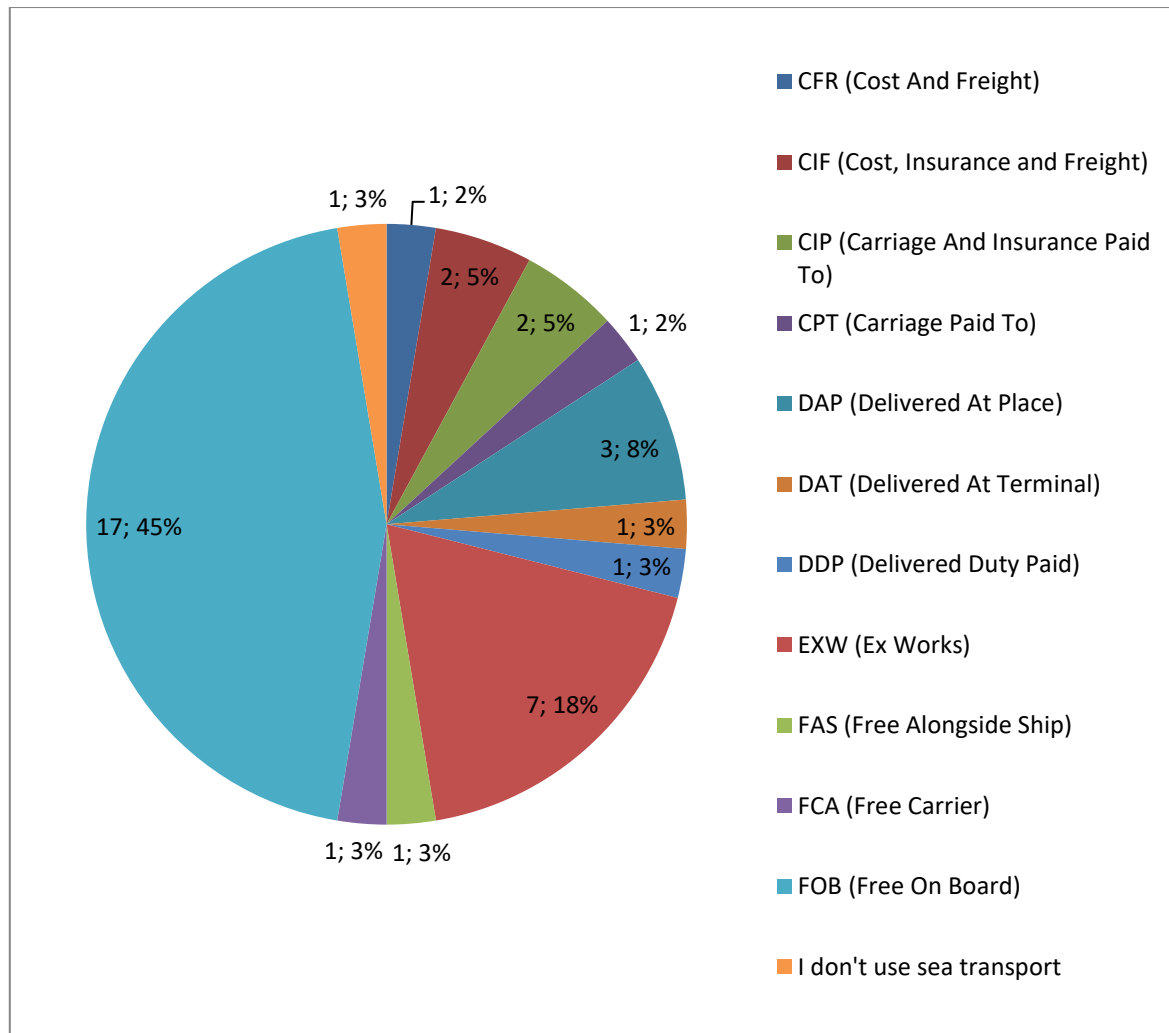
U pomorskom načinu prijevoza rezultati su dosta šareni, najkorišteniji paritet u pomorskom prijevozu je FOB (Free On Board) sa 17 odgovora (45%), zatim EXW (Ex Works) sa 7 odgovora (18%), slijedi DAP (Delivered At Place) s 3 odgovora (8%), te zatim s po dva odgovora (5%) su CIP (Carriage and Insurance Paid To) i CIF (Cost, Insurance and Freight), dok s po jednim odgovorom (3%) su CFR (Cost and Freight), CPT (Carriage Paid To), DAT (Delivered At Place), DDP (Delivered Duty Paid), FAS (Free Alongside Ship) i FCA (Free Carrier), te jedan odgovor da ne koristi pomorski način prijevoza robe.

Najkorišteniji paritet je FOB (Free On Board) što znači da se prodavatelj oslobađa obveze kada je roba ukrcana na brod kojeg je imenovao kupac u ugovorenoj luci otpreme. Termin FOB traži da kupac obavi izvozno carinjene robe. Rizik od gubitka ili oštećenja robe prelazi s prodavatelja na kupca u trenutku kada roba stigne na palubu broda (eng. On Board the Vessel). Termin se odnosi samo za prijevoz robe morem ili unutarnjim plovnim putovima i ako prodavatelj i kupac nemaju namjeru isporučiti robu preko ograde broda koristi se termin FCA.

Termin DAP znači da se prodavatelj oslobađa obveze onog trenutka kada u naznačenom mjestu, na ugovoreni datum ili unutar ugovorenog roka, robu stavi na raspolaganje kupcu, uvozno neocarinjenu i neistovarenu s dolaznog prijevoznog sredstva.

Termin CIP znači da prodavatelj isporučuje robu prijevozniku kojeg on imenuje te dodatno plaća i trošak prijevoza kako bi se roba dopremila do imenovanog odredišta. Rizik i troškove nastale nakon dopreme robe do imenovanog odredišta snosi kupac.

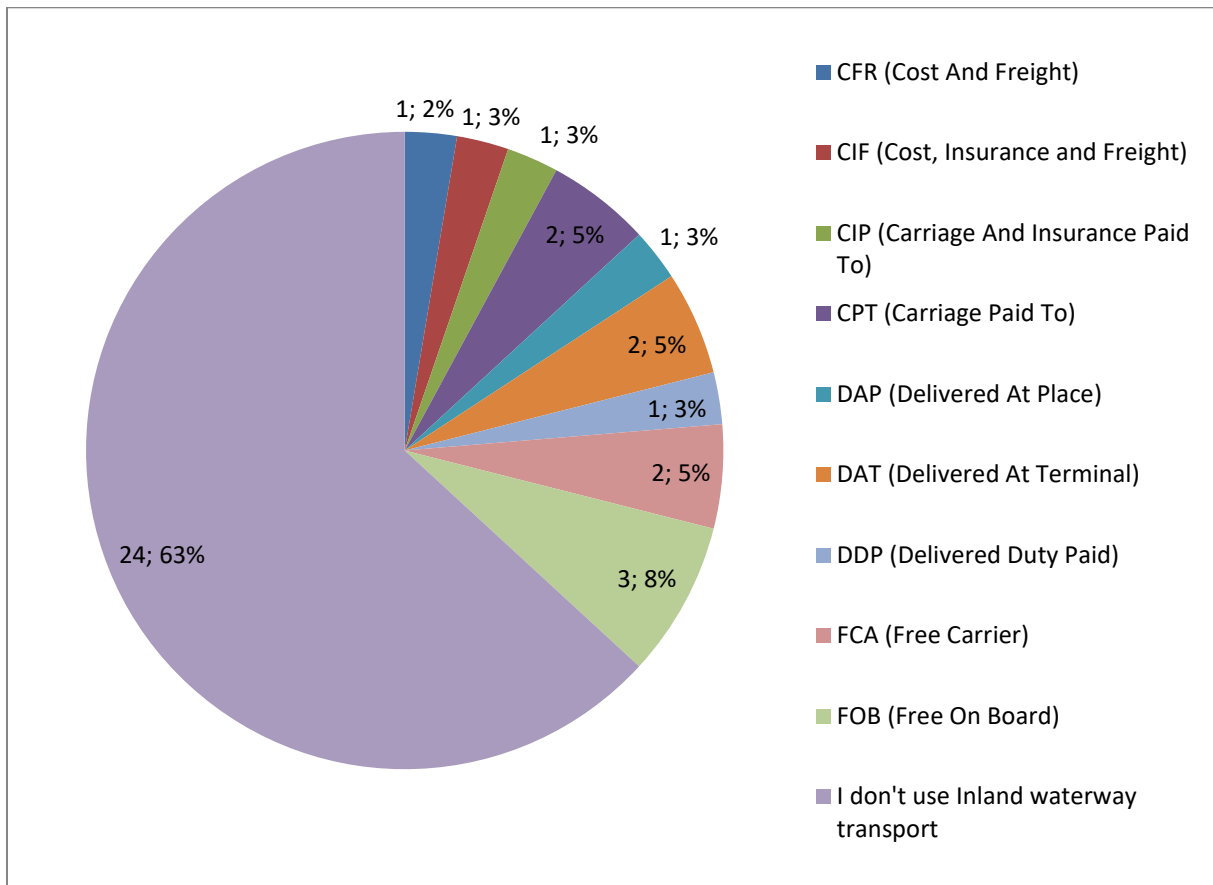
Termin CIF znači da prodavatelj ispunjava svoju obvezu isporuke onog trenutka kada roba prijeđe ogradu broda u luci otpreme. Prodavatelj plaća troškove i prijevozninu do imenovane luke odredišta, ali rizik od oštećenja ili gubitka robe te dodatne troškove koji mogu nastati nakon ugovorenog roka isporuke snosi kupac.



Grafikon 12. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Pomorskom prometu
Izvor: Autor

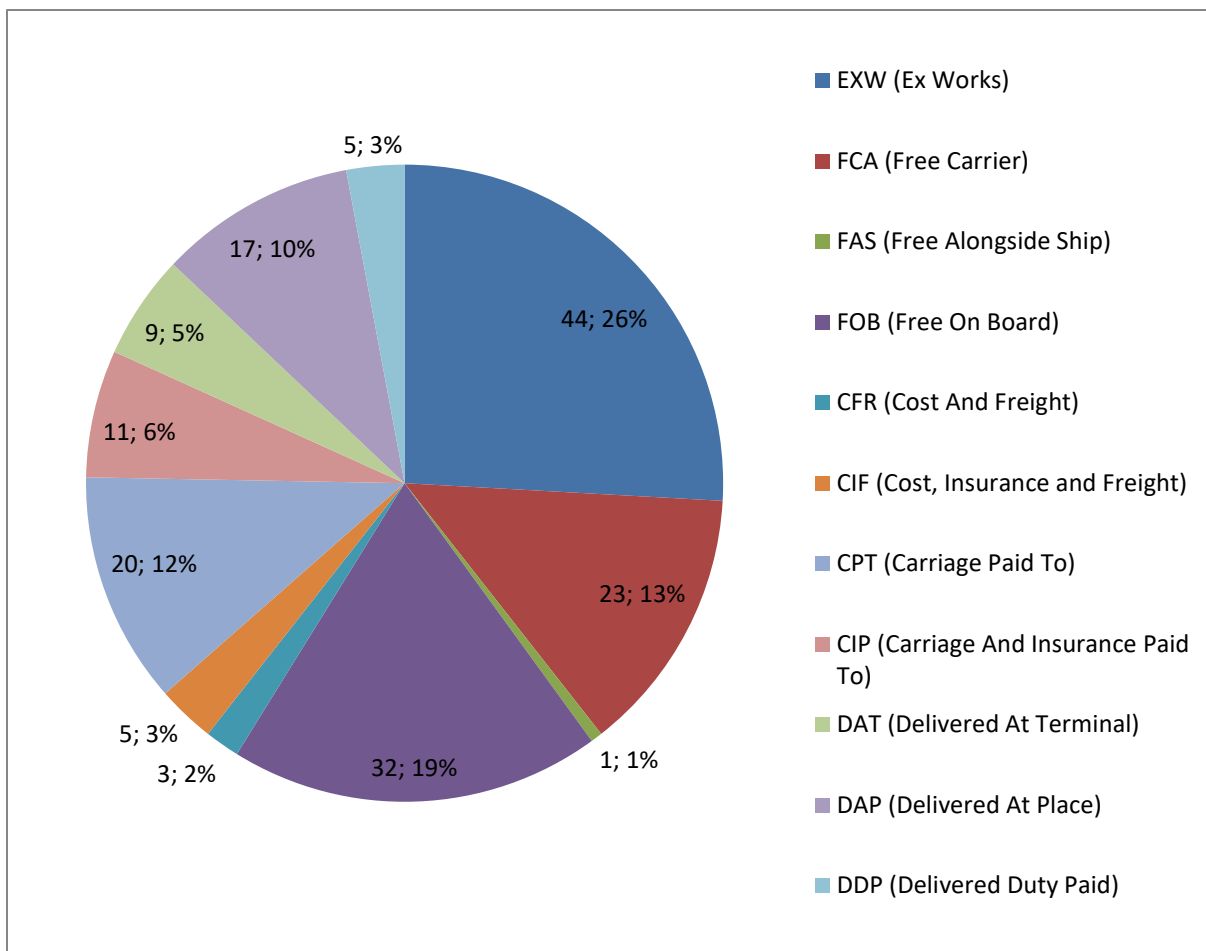
Unutarnji plovni putevi nisu previše korišteni, njih čak 24 (63%) ne koristi plovne puteve, dok upotreba Incoterms 2010 termina u unutarnjim plovnim putevima je poprilično podjednaka, paritet FOB (Free On Board) s 3 odgovora (8%) je najkorišteniji, zatim ga slijede s po dva odgovora (5%) CPT (Carriage Paid To), DAT (Delivered At Terminal) i FCA (Free Carrier). Dok po jedan odgovor (3%) imaju pariteti CFR (Cost and Freight), CIF (Cost, Insurance and Freight), CIP (Carriage And Insurance Paid To), DAP (Delivered At Place) i DDP (Delivered Duty Paid).

Termin franko brod znači da se prodavatelj oslobađa obveze kada je roba ukrcana na brod kojeg je imenovao kupac u ugovorenoj luci otpreme. Termin FOB traži da kupac obavi izvozno carinjene robe. Rizik od gubitka ili oštećenja robe prelazi s prodavatelja na kupca u trenutku kada roba stigne na palubu broda (eng. *On Board the Vessel*). Termin se odnosi samo za prijevoz robe morem ili unutarnjim plovnim putovima i ukoliko prodavatelj i kupac nemaju namjeru isporučiti robu preko ograde broda koristi se termin FCA.



Grafikon 13. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Unutarnjim plovnim putevima
Izvor: Autor

Sveukupno najkorišteniji paritet je EXW (Ex Works) sa 44 (26%) odgovora, dok drugi najkorišteniji je paritet FOB (Free On Board) s 32 odgovora, te treći najkorišteniji je FCA (Free Carrier) s 23 odgovora (13%).



Grafikon 14. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u svim pitanjima
Izvor: Autor

6 ZAKLJUČAK

Incoterms, odnosno međunarodna pravila za tumačenje trgovinskih termina, sastavljena od skraćenog naziva na engleskom jeziku zapravo predstavljaju skup termina koji uređuju pravno-ekonomske odnose između izvoznika i uvoznika u međunarodnoj trgovini. Odnose se i na prijevoznike, špeditere, carinske organe, luke i pristaništa, pomorske agente, osiguravajuća društva i dr. Njihova svrha i cilj je osigurati prodavateljima i kupcima primjereno reguliranje pravnih i ekonomskih odnosa kako bi u potpunosti isključili nesporzume, pogrešno tumačenje odredaba kupoprodajnih ugovora, a time i štetne posljedice. Incoterms termini uvelike su pridonijeli smanjenju i olakšanju papirologije čime se znatno smanjuju administrativni poslovi, te svojom jednostavnošću prilikom ugovaranja smanjuju mogućnost nesporazuma.

Kroz rad su detaljno objašnjeni osnovni pojmovi u špediciji koji uključuju osnove i specijalne poslove špeditera kao i Incoterms 2010 termini, te su detaljno objašnjeni pojedini Incoterms 2010 termini gdje se koriste i koje su obaveze kupca i prodavatelja u svakom pojedinom Incoterms terminu.

Najvažniji dio rada je analiza koja je provedena između 38 logističkih tvrtki, te koje su članice FIATA (Međunarodni savez otpremnih udruženja), anketa se sastoji od dva djela, prvi opći dio o firmi koja odgovora, i drugi dio vezan u Incoterms 2010 termine. Kao što je vidljivo kroz rad gledajući sveukupno odgovore vezane u Incoterms 2010 termine najkorišteniji termin je EXW (Ex Works) s 26% svih odgovora, dok najmanje korišten Incoterms 2010 termin DAT (Delivered At Terminal) tek s jednim odgovorom i 1%. Ova analiza nije mjerodavna za izradu novih Incoterms 2020 termina radi premalog broja odgovora, te se za izradu novih koristi i provodi puno složenija istraživanja i analize.

7 LITERATURA

KNJIGE/PREZENTACIJE

Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Incoterms 2010“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Osnovni pojmovi u špediterskom poslovanju“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

Predavanje „Kolegij Špedicija“; „Specijalni poslovi špeditera“; izv.prof.sc.Darko Babić; 2019

INTERNETSKJE STRANICE

<https://iccwbo.org/resources-for-business/incoterms-rules/incoterms-rules-2010/>

<https://internationalcommercialterms.guru/>

ZNANSTVENI RADOVI

Pregled razvoja INCOTERMS-a; Pehar, Patrik; Završni rad; 2015-09-01

Popis Slika

Slika 1. Prikaz obaveza u EXW terminu	10
Slika 2. Prikaz obaveza u FCA terminu	12
Slika 3. Prikaz obaveza u FAS terminu	14
Slika 4. Prikaz obaveza u FOB terminu	16
Slika 5. Prikaz obaveza u DAT terminu	18
Slika 6. Prikaz obaveza u DAP terminu	19
Slika 7. Prikaz obaveza u DDP terminu	21
Slika 8. Prikaz obaveza u CPT terminu.....	23
Slika 9. Prikaz obaveza u CIP terminu.....	25
Slika 10. Prikaz obaveza u CIP terminu.....	27
Slika 11. Prikaz obaveza u CIP terminu.....	29
Slika 12. Organizacija otpreme i prijevoza robe.....	30
Slika 13. Poslovne isprave u skladu s Incoterms paritetima	32
Slika 14. Prikaz pitanja iz ankete	35
Slika 15. Prikaz pitanja iz ankete	35
Slika 16. Prikaz pitanja iz ankete	35
Slika 17. Prikaz pitanja iz ankete	36
Slika 18. Prikaz pitanja iz ankete	36
Slika 19. Prikaz pitanja iz ankete	37
Slika 20. Prikaz pitanja iz ankete	37

Slika 21. Prikaz pitanja iz ankete	38
Slika 22. Prikaz pitanja iz ankete	38
Slika 23. Prikaz pitanja iz ankete	39
Slika 24. Prikaz pitanja iz ankete	40
Slika 25. Prikaz pitanja iz ankete	40
Slika 26. Prikaz pitanja iz ankete	41
Slika 27. Prikaz pitanja iz ankete	42
Slika 28. Prikaz pitanja iz ankete	43

Popis grafikona

Grafikon 1. Prikaz gradova odakle su odgovori.....	44
Grafikon 2. Prikaz država odakle su odgovori	44
Grafikon 3. Prikaz tržišta kojemu firme teže	45
Grafikon 4. Prikaz broja zaposlenika	45
Grafikon 5. Prikaz prostora na kojemu firme posluju	46
Grafikon 6. Prikaz najkorištenije grane prometa	47
Grafikon 7. Prikaz korištenja Incoterms 2010 termina	47
Grafikon 8. Prikaz najkorištenijeg Incoterm 2010 termina	48
Grafikon 9. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Cestovnom prometu	49
Grafikon 10. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Željezničkom prometu	50
Grafikon 11. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Zračnom prometu	51
Grafikon 12. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Pomorskom prometu.....	52
Grafikon 13. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u Unutarnjim plovnicama	53
Grafikon 14. Prikaz najkorištenijih Incoterms 2010 termina u svim pitanjima.....	54

Popis Tablica

Tablica 1. Popis obaveza prodavatelja i kupca u EXW terminu	10
Tablica 2. Popis obaveza prodavatelja i kupca u FCA terminu.....	12
Tablica 3. Popis obaveza prodavatelja i kupca u FAS terminu	14
Tablica 4. Popis obaveza prodavatelja i kupca u FOB terminu	16
Tablica 5. Popis obaveza prodavatelja i kupca u DAT terminu	17
Tablica 6. Popis obaveza prodavatelja i kupca u DAP terminu	19
Tablica 7. Popis obaveza prodavatelja i kupca u DDP terminu	21
Tablica 8. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CPT terminu.....	23
Tablica 9. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CIP terminu.....	25
Tablica 10. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CFR terminu.....	27
Tablica 11. Popis obaveza prodavatelja i kupca u CIF paritetu	28



Sveučilište u Zagrebu
Fakultet prometnih znanosti
10000 Zagreb
Vukelićeva 4

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI I SUGLASNOST

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem kako je ovaj _____ završni rad
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na
objavljenu literaturu što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem kako nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, niti je prepisan iz
necitiranog rada, te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem također, kako nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj
visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Svojim potpisom potvrđujem i dajem suglasnost za javnu objavu _____ završnog rada
pod naslovom **Analiza korištenja Incoterms termina u špediterskom poslovanju**

na internetskim stranicama i repozitoriju Fakulteta prometnih znanosti, Digitalnom akademskom
repozitoriju (DAR) pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Student/ica:

U Zagrebu, 5.9.2019

David Matijak
(potpis)